



Juulia Ikonen

Jämälangat

Oman neulepuseron suunnittelu ja ohjeet Taitoliitolle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muotoilun tutkinto-ohjelma

Tekstiilisuunnittelu

Opinnäytetyö

26.04.2024

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Juulia Ikonen
Otsikko:	Jämälangat – Oman neulepuseron suunnittelu ja ohjeet Taitoliitolle
Sivumäärä:	50 sivua + 3 liitettä
Aika:	26.5.2024
Tutkinto:	Muotoilija
Tutkinto-ohjelma:	Muotoilun tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	Tekstiilisuunnittelu
Ohjaaja(t):	Sivutoiminen tuntiopettaja Tiina Taivainen, Lehtori Tuiti Paju

Tässä opinnäytetyössä suunnitellaan ja toteutetaan jämälangoista neulepusero ja laaditaan ohjeet puseron valmistukseen. Työ tehdään yhteistyössä Taitoliiton kanssa, joka mahdollistaa valmiin neuleohjeen julkaisun omilla nettisivuillaan.

Työssä laadittiin kohdeyleisölle kysely, jonka tuloksista käy ilmi jämälankojen käytössä huomioitavia asioita ja niihin liittyviä haasteita, joita lähdetään työssä ratkomaan. Suunnittelussa hyödynnetään teoriassa saatuja tietoja erilaisista neulemalleista ja tekniikoista sekä jämälankaohjeista.

Lopputuloksena syntyy neulepusero, jossa on hyödynnetty monipuolisesti erityyppisiä jämälankoja. Neuleohjeella saadaan ratkaisu värien ja lankalaatujen yhdistämiseen ja lankojen päättelyyn.

Avainsanat: Jämälangat, neuleohjeet, neuletekniikat, kierrätys, ekologisuus

Abstract

Author(s): Juulia Ikonen
Title: Leftover yarns – Designing a knitted sweater and instructions for Taitoliitto
Number of Pages: 50 pages + 3 appendices
Date: 26 May 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Design
Specialisation option: Textile design
Instructor(s): Tiina Taivainen, Lecturer
Tuiti Paju, Senior Lecturer

This thesis focuses on designing and implementing a knit sweater using leftover yarn and creating instructions for the knitting. The work is conducted in collaboration with Taitoliitto, which gives opportunity for the publication of the finished knitting instructions on their website.

A survey was conducted for the target audience, revealing aspects and challenges related to the use of leftover yarn, which is addressed in the designing process. The design process incorporates insights from the theory of different knitting patterns and techniques and leftover yarn knitting instructions.

The outcome is a knitted sweater that creatively utilizes various types of leftover yarn. The knitting instructions offer solutions for combining colors and yarn types, as well as for tying knots.

Keywords: Knitting instructions, leftover yarns, knitting techniques, recycle, ecologicality

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tavoitteet ja lähtökohdat	2
2.1	Taitoliitto	2
2.2	Tutkimusmenetelmät	3
2.3	Viitekehys	4
3	Taitoliitolle laaditun kyselylomakkeen tulokset	5
4	Jämälankojen käyttö neuleissa	7
4.1	Neulemalleja ja tekniikoita	10
4.2	Jämälankaohjeet	12
5	Suunnitteluprosessi	16
5.1	Solmutekniikat	16
5.2	Testitilkut	19
5.3	Kaavoitus ja sarjonta	26
5.4	Puseron työvaiheet	30
5.5	Ohjeiden laatiminen	39
6	Valmis neulepusero	43
7	Yhteenveto	44
	Lähteet	46
	Kuvalähteet	48
	Liitteet	51
	Liite 1: Jämälankojen käyttö neuleissa – kyselylomake	51
	Liite 2: Kyselylomakkeen tulokset	53
	Liite 3: Jämäriemua-neulepuseron ohjeet	57

1 Johdanto

Neuleet sekä kudotut kankaat ovat olleet minun päämielenkiinnon kohteeni tekstiilisuunnittelun opinnoissa, sillä pääsen itse luomaan kangasta käsin ja suunnittelemaan erilaisia pintoja ja kuvioita, jotka ovat heti käsin kosketeltavissa. Minulle neulomisessa on parasta itse prosessi. Olen myös hyvin kiinnostunut vastuullisuudesta ja ekologisuudesta. Näitä asioita on paljon käsitelty muotoilun opinnoissani, sillä ne ovat asioita, joita suunnittelijan tulee ottaa huomioon. Saan itse paljon mielihyvää siitä, että olen päässyt käyttämään projekteissani jo olemassa olevia materiaaleja, kuten tuotannon ylijäämiä.

Tästä pääsemmekin tämän opinnäytetyön aiheeseen eli jämälankojen hyödyntäminen neulesuunnittelussa ja sen ohjeistus. Tässä yhdistyvät kaksi minulle tärkeää asiaa ekologisuus ja käsityö. Ideana on suunnitella ja toteuttaa neulepusero ainoastaan ylijäämälankoja käyttäen ja siihen ohjeiden laatiminen käsityöryitykselle. Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina toimii Taitoliitto. Netti on pullollaan erilaisia jämälankaohjeita, joista inspiroituneena haluan osaltani rohkaista ihmisiä käyttämään jo olemassa olevia lankoja pois, ettei aina tarvitsisi ostaa uusia, kun aloittaa uuden projektin. Työlläni haluan edistää ekologisempaa ja taloudellisempaa toimintaa käsityöläisten keskuudessa. Ajatuksena on, että ohjeeni julkaistaan Taito.fi-sivuilla, jossa on saatavilla kaikenlaisia muitakin käsityöohjeita.

Jämälankojen kanssa on vaikea välttää solmujen tekemistä tai lankojen päätteilyä, jonka vuoksi kokeilen muutamia lankojen yhdistämistekniikoita. Testaan niiden toimivuutta ja sitä mikä näistä on ajankäytöllisesti kannattavin. Näiden solmujen ideana on, ettei lankoja tarvitsisi päätellä vaan ylimääräiset langan pätkät voi leikata pois. (Eva i.a.) Valmistan näitä solmuja hyödyntäen jämälankakeriä. Tällä tavoin pääsen suunnittelemaan etukäteen värien järjestystä ja pienetkin langan pätkät pääsevät käyttöön.

2 Tavoitteet ja lähtökohdat

Tavoitteena on suunnitella neulepusero jämälangoista. Mallissa tulee pystyä käyttämään monipuolisesti erilaisia lankoja, sillä neuleharrastajilla on varmasti useampia pieniä lankakerän jämiä, joita voi olla hankala hyödyntää. Haluan suunnitella neuleohjeen, joka ratkaisisi tämän pulman. Pyrin siihen, että neuleessa lankojen värit sointuisivat hyvin yhteen harmonisesti, mikä voi olla haastavaa. Lankoja on yleensä jäminä hyvin rajallinen ja sattuman varainen väriskaala.

Olen itse aikaisemmin neulonut yhdet sukat ja lapaset sekä muutaman kerran pipon itselle ja vauvalle. Ensimmäisen isomman vaatekappaleen neuloin vauvalle, kun tein lappuhaalarin. Tällä hetkellä minulla on melkein valmiiksi neulottuna pusero itselleni, jossa olen ensimmäistä kertaa käyttänyt kirjoneuletta. Ajattelin, että nyt kun minulla on jo jonkin verran kokemusta puseron neulomisesta, niin ei ole ongelma lähteä suunnittelemaan jämälankapuseroa. Tässä pääsen myös hyötymään vaatetusalan opinnoistani kaavoituksen osalta.

Kerron lyhyesti Taitoliitosta ja sen julkaisemasta Taito-lehdestä, jonka päätoimittaja Minna Hyytiäisen kanssa olen yhteydessä opinnäytetyön tiimoilta. Tässä luvussa käyn läpi myös työn viitekehystä ja tutkimusmenetelmiä.

2.1 Taitoliitto

Taitoliitto, viralliselta nimeltään Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry, tekee monipuolista työtä käsityö- ja taideteollisuusalan hyväksi. He kehittävät alaa, käynnistävät palvelutuotekehitystä, kouluttavat henkilöstöä, hoitavat valtionavustuksia ja viestivät valtakunnallisesti. Lisäksi he seuraavat yhteiskunnan muutoksia ja toimivat käsityökulttuurin puolestapuhujana ja asiantuntijana. (Taito i.a.)

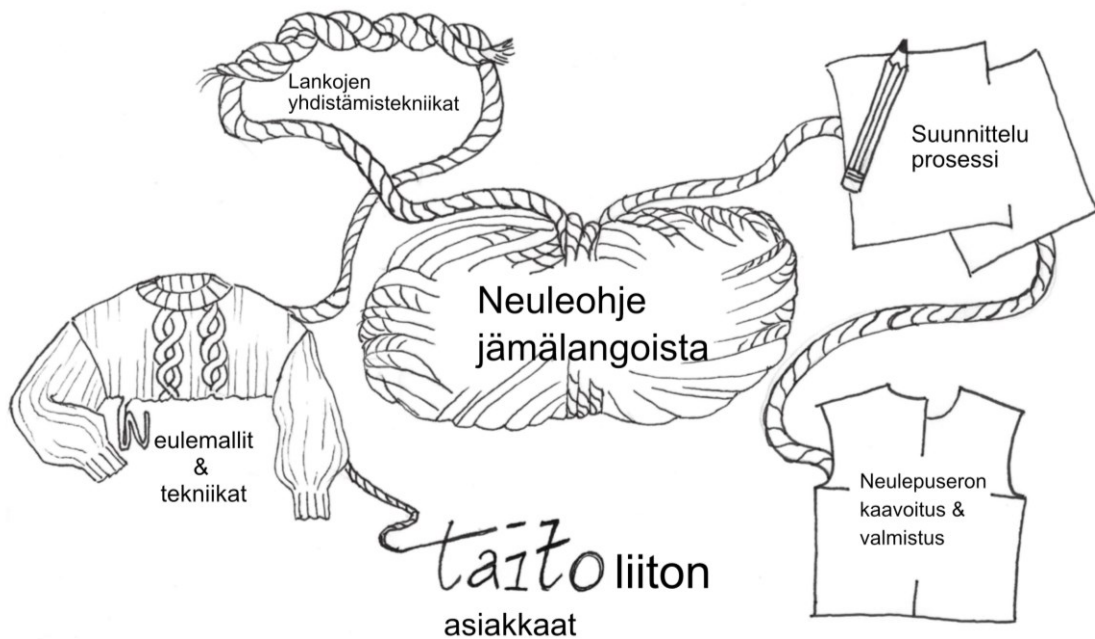
Toimeksiantajanani toimiva Taitoliitto julkaisee myös Taito-lehteä, jossa käsitellään erilaisia käsityötekniikoita ja niiden historiaa sekä uusimpia käsityötrendejä.

Lehdestä löytyy myös ohjeita eri tasoille neulojille (Taito i.a.). Heidän sisäl-
tönsä vuoksi kiinnostuin heistä, sillä he ovat selkeästi kiinnostuneita uusista kä-
dentaitajista ja ideoista, joten otin heihin yhteyttä. Puhuin puhelimesta Taito-
lehden toimitusjohtaja Minna Hyytiäisen kanssa ja sain häneltä oikein positiivi-
sen vastaanoton. Suunnittelimme, että ohjeeni voitaisiin julkaista lopuksi mah-
dollisesti Taito.fi-sivuilla, josta löytyy muitakin käsityöohjeita.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytteessäni käytän useampaa eri tutkimusmenetelmää, kuten vertaisarvi-
ointia, kyselyä, havainnointia ja kirjallisten lähteiden analysointia (Oppariapu
i.a.). Vertaisarvioinnilla etsin erilaisia neulepuseromalleja, joissa on käytetty jä-
mälankoja ja kiinnostavia neuletekniikoita. Saan selville, minkälaisia ohjeita ih-
miset ovat tehneet ja mitä ratkaisuja ovat keksineet jämälankojen käyttöön.
Tällä tavoin kartoitan, mitä on jo olemassa, ja muodostan niistä omia hahmotel-
mia. Laadin kyselylomakkeen, jonka Taitoliitto julkaisee omilla somekanavillaan,
jotta saavuttaisin kohderyhmääni. Vastauksien avulla saan tietoa mahdollisista
jämälankoihin liittyvistä haasteista ja mieltymyksistä, joita minun tulee ottaa
huomioon suunnitteluprosessissani. Analysoin kirjallisia lähteitä, jotta saisin
mahdollisimman paljon irti saamastani tiedosta. Teen oman tiivistelmän ja tul-
kinnan, jonka avulla edistän omaa ajatustyötä ja suunnittelua. Havainnoinnin
avulla teen ratkaisuja ja johtopäätöksiä tutkimuksen edetessä.

2.3 Viitekehys



Kuva 1. Teoreettinen viitekehys (Ikonen 2024).

Laatimassani viitekehyksessä kuvassa 1 olen havainnollistanut työssäni käsiteltävät aiheet. Pääaiheena toimii neuleohje jämälangoista, jonka ympärille nämä muut aiheet kietoutuvat. Jämälankojen kanssa työskentelyssä on hankala välttää solmuja, joten erilaisia lankojen yhdistämistekniikoita tullaan käsittelemään tässä työssä. Sitten analysoidaan erilaisia neulemalleja ja tekniikoita, joista voi inspiroitua ja soveltaa omassa työssä. Taitoliiton asiakkaat ovat kohderyhmäni, jolle suunnittelen tuotteen. Neulepuseron kaavoitus ja valmistusosuudessa on nimensä mukaisesti kaavoitusta, jonka lisäksi myös kaavan sarjoitusta eri kokoihin. Valmistusvaiheessa neulotaan puseroa tietystä työjärjestyksessä ja laaditaan sitä mukaa ohjeita. Suunnitteluprosessi on hyvin keskeisessä roolissa, sillä kaikki tämän työn vaiheet ovat periaatteessa osa suunnitteluprosessia, mutta tässä kyseisessä osuudessa käsitellään enemmän itse puseron suunnittelua.

3 Taitoliitolle laaditun kyselylomakkeen tulokset

Taitoliiton julkaiseman Taito-lehden päätoimittaja Minna Hyytiäisen kanssa sovimme, että suunnittelen heille neuletuotteen jämälangoista. Sain itse päättää tuotteen. Jäin miettimään olisiko viisaampaa tehdä joko pelkkä pusero tai kaksi sisustusneuletta, kuten tyyny ja viltti. Päätin suunnitella puseron, sillä se on minulle mielekkäämpi vaatetusalan taustani vuoksi. Laadin Taitoliitolle kyselylomakkeen liittyen jämälankojen käyttöön neulonnassa, sillä se tuo lisää näkökulmia suunnitteluuni. Kysely jaettiin Taitojärjestön Onni elää käsityössä -Facebook-sivulla.

Kyselyä (Liite 1) pidettiin avoinna 4 päivää ja vastauksia kertyi yhteensä 379 kpl. Ensimmäiset kysymykset olivat rasti ruutuun -kysymyksiä, eli olin laatinut itse vastausvaihtoehdot. Vastaaajista 89,4 % on yli 10 vuotta harrastanut neulomista. 92,9 % käyttää usein osittain jämälankoja neuleprojekteissa. 268 ihmistä vastasi jämälankojen käytön olevan taloudellisesti kannattavaa ja sillä syntyvän uniikimpia töitä. Villa- ja sekoitelangat ovat selkeästi suosituin materiaali vastaajien keskuudessa.

Seuraavaksi luettelen kysymyksiä, joihin ihmiset saivat vastata vapaasti kirjoittaen. Ensimmäinen kysymys oli: "Onko sinulla suosikki neuleprojekti, jossa käytät / haluaisit käyttää erityisesti jämälankoja?" Tähän ihmiset vastasivat suurimmaksi osaksi sukat, pipot ja lapaset sekä virkatut isoäidin neliöt. Seuraava kysymys oli: "Miten olet huomannut jämälankojen vaikuttavan neuleprojektiesi lopputulokseen? Onko siihen liittynyt jonkinlaisia ennakkoluuloja?" Suurimmaksi osaksi vastaajien mielestä jämälangat ovat vaikuttaneet vain positiivisesti työn lopputulokseen. Osa sanoo, että lankalaadut käyttäytyvät eri lailla, joten peussa langan tiheys saattaa muuttua. Ennakkoluuloja olivat mm.

- Lopputulos voi näyttää sekavalta.
- pitää valita samaa materiaalia olevia lankoja, jotta ne voi pestä.

- epäilyttää osaako soveltaa tai muokata neuleohjetta.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä kysymys: ”Oletko huomannut jotain etuja tai haasteita liittyen jämälankojen käyttöön neulomisessa? Jos olet niin minkälaisia?” Eduiksi vastattiin mm.

- rahaa säästyy.
- kaikki langat tulevat käytettyä.
- lisää mielikuvitusta ja luovuutta.

Haasteita olivat mm.

- eri lankalaatujen ja värien yhdistäminen voi olla hankalaa.
- liikaa lankojen päättelyä.
- isommassa neuleessa haasteena jämien riittävyys ja sopivan tiheyden saavuttaminen.

Vastauksia lukiessani (Liite 2) tein paljon erilaisia huomioita. Tuli paljon samankaltaisia vastauksia, joista pystyin helposti päättelemään asioita. Neulojien mielestä on turvallisempaa tehdä jämälangoista pienempiä töitä, sillä jämälankojen riittävyttä isompiin töihin on hankala arvioida. Jämälangat ovat myös usein sellaisia, että niistä on hankala tietää, mitä materiaalia ne ovat ja voiko niitä pestä, sillä vyöte on usein heitetty pois. Itse suosisin koneella pestäessä käsinpesuohjelmaa tai vain villanpesuohjelmaa, sillä ne ovat hyvin hellävaraisia eivätkä kurtista neuletta. Testasin itse pestä koneella neulomiani testitilkkuja, jotka on neulottu erilaisia materiaaleja yhdistellen, eikä niille tapahtunut juuri mitään.

Kyselyn ansiosta sain vastauksen siihen kysymykseen mitä asioita minun tulee ottaa huomioon jämäneulepuseroa suunnitellessani. Esille nousseita ongelmia

olivat värien ja lankalaatujen monipuolinen yhdistely, silmukkatihetyden laskeminen vaihtelevan paksuisilla langoilla, liikaa pääteltäviä lankoja ja lankojen menekin arvioiminen. Nämä ovat asioita, joihin aion keskittyä omassa suunnittelussa.

4 Jämälankojen käyttö neuleissa

Tässä luvussa käsittelen neuleen sekä jämälankojen käytön historiaa, sillä on tärkeää suunnitellessa tiedostaa, kuinka tähän hetkeen on päästy. Tämä auttaa minua syventymään aiheeseen paremmin ja arvostamaan nykyistä neulekulttuuria entistä enemmän. Ensin esittelen hieman neulomisen historiaa, miltä neuleet ennen näyttivät ja milloin neulomisen taito kantautui Suomeen. Sitten miten jämälankoja on ennen hyödynnetty.



Kuva 1. Kuva otettu sukan pinnasta, joka on tehty neulakin-nastekniikalla 300-luvulla (Victoria and Albert Museum i.a.).

Tarkkaan ei tiedetä, kuka itse neulomisen on keksinyt ja missä päin maailmaa. Oletus on, että neulominen olisi peräisin Lähi-idästä, sillä vanhimmat neulelöydökset ovat peräisin sieltä. Tiedetään myös, että neulominen keksittiin vasta ku-

donnaan jälkeen. Muinaiset neulotut vaatekappaleet valmistettiin puuvillasta, villasta ja silkistä. (Maker's Mercantile i.a.) Puuvilla oli aiemmin käytetyin materiaali neuleissa, ja villaa alettiin käyttämään vasta paljon myöhemmin (Theaker i.a.). Varhaisimmissa neuleissa on käytetty neulakinnastekniikkaa, jossa tuote ommellaan isokokoisella neulalla (Wikipedia 2023). Kuvassa 2 on lähikuva sukkan pinnasta, joka on tehty neulakinnastekniikalla. Tämä muistuttaa hieman ristipisto tai kierrepistotekniikkaa (Theaker i.a.).

Kuvassa 3 on vanhin löydetty neulesukka, joka on valmistettu nykyistä neuletekniikkaa käyttäen eli neulomalla kahdella puikolla vetämällä lankaa silmukoiden läpi. Nämä "koptilaiset sukat" ovat peräisin Egyptistä vuodelta 1000 jaa. (Theaker i.a.)



Kuva 3. "Koptilaiset sukat" vuodelta 1000 jaa. (Victoria and Albert Museum i.a.).

Tämän tyyppiset sukat ovat varmasti olleet siihen aikaan arvokkaat, joten uskon, että niitä myös hartaasti korjailtiin ja käytettiin loppuun.

Vasta 1600-luvulla Suomessa opittiin nykyinen neulomistaito. Siihen asti Suomessa tehtiin vain sukkia ja lapasia neulakinnastekniikalla. (Pukkila 2015.)



Kuva 4. Kirjottu neulepusero 1940 – luvulta (Needlewoman and Needlecraft 1949).

Sota- ja pula-aikana 1900-luvulla materiaalia oli hyvin rajatusti saatavilla. Kaikki materiaali oli hyödynnettävä, ja yksi hyvin tärkeä taito oli parsiminen. Vanhoja neuleita parsittiin ja rikki menneistä neuleista säilytettiin ehjät langat ja niistä tehtiin uusia neuleita. Hyvin pienetkin langan pätkät käytettiin kirjontaan (ks. kuva 4.) ja ne suunniteltiin sitä mukaa kun työ eteni. Neuleita ei tehty paljoa harrastusmielessä vaan tarpeeseen ja pakon edessä. (Rauhala 2020.)

Neulomista pidettiin myös lohduttavana asiana, johon pystyi vaikeina aikoina turvautumaan, jotta sai ajatuksia muualle. Se tapa on kantanut myös tähän päivään asti. Viimeksi tapahtuneena poikkeustilanteena koronapandemia sai ihmiset innostumaan enemmän neulomaan ja korjailemaan vaatteita. (Timonen 2020.) Itse tekeminen ja vaatteiden korjaaminen korostuu enemmän huonoina aikoina. Nykyaikana kun materiaalia on mielin määrin saatavana, niin sitä herkästi heitetään hukkaan. On hienoa, että nykyisin on saatavilla enemmän jämälanka neuleohjeita, jotta ihmiset innostuisivat muulloinkin käyttämään jo olemassa olevat lankansa pois. Kirpputoreilta ja Kierrätyskeskuksesta löytää muiden ihmisten jättämiä jämälankoja, joista voi löytää itselleen aarteita.

4.1 Neulemalleja ja tekniikoita

Tähän lukuun olen koonnut erilaisia kiinnostavia neuletekniikoita ja malleja eri tekijöiltä. Hyvin paljon löysin erilaisia islantilaisia neulepuseroita, joiden kuvioissa oli käytetty jämälankaa. Niiden joukosta löytyi myös perinteisiä raidallisia puseroita (ks. kuva 5) ja neuletilkuista tehtyjä puseroita. Yksi pusero oli koottu



Kuva 5. Sekolankavillatakki (Siira 2018).



Kuva 6. Tilkuista koottu neulepusero (Skabagtig i.a.)

sileällä neuloksella tehdyistä tilkuista (ks. kuva 6) ja kuvassa 8 jokainen tilkku on tehty eri neuletekniikalla.



Kuva 7. Novitan Elo-kaarrokeneule (Novita i.a.).



Kuva 8. Irtokauluksinen ponchopaita (Repo 2010, 77).



Kuva 9. Novitan Snurra-neulepusero (Novita i.a.).



Kuva 10. Pia Heilän suunnittelema Kenno-pusero (Lankava i.a.).

Huomioni kiinnittyi enimmäkseen erilaisiin kolmiulotteisiin pintoihin. Kuvissa 7 ja 10 on luotu näyttävää kolmiulotteista pintaa sileää ja nurjaa yhdistelemällä. Se on yksinkertainen tekniikka luoda upeita tekstuureja ja kuvioita. Tätä tekniikkaa käytetään enimmäkseen yksivärisissä töissä, sillä kolmiulotteisuus erottuu siten parhaiten edukseen. Huomasin sen toimivan myös eri värejä yhdistelemällä. Kirkkaat kontrastivärit saavat kuviot pomppaamaan hyvin esiin kuvassa 9. Näistä tekniikoista ajattelin hyödyntää tuota kolmiulotteisen pinnan luomista sileällä ja nurjalla silmukalla. Se voisi toimia mielenkiintoisena lisänä jämälankojen rinnalla. Raidoituksella ja erivärisiä tilkkuja yhdistelemällä voi saada aikaan hyvin mielenkiintoisia pinta- ja väriyhdistelmiä. Näistä alkuun valitsisin raidoituksen, sillä jämätilkkuja voi olla hankalaa yhdistellä, jos ne ovat liian satunnaisia. Ellei sitten lisäksi tee puseroon siihen sopivia tilkkuja jämälangoista.

4.2 Jämälankaohjeet

Olen koonnut tänne erilaisia löytämiäni jämälankaneuleohjeita, joista löydän inspiraatiota ja ideoita omaan ohjeeseeni. Näistä saan myös osviittaa siihen, miten muut ovat ohjeensa laatineet, sillä tapoja on monenlaisia.

Jämälankojen yhdistelyyn löytyi netistä vinkkejä mm. Kotiliesi.fi-sivuilta. Lankojen yhdistäminen onnistuu käyttämällä keskenään saman paksuisia lankoja. Usein oma silmämääräinen arvio paksuudesta riittää. Paksuuden voi tarkistaa myös vyötteestä, jos sellainen on vielä tallessa. Mallitilkun neulominen on tärkeää ennen varsinaisen työn aloittamista, jotta saa neuleesta tietyn kokoisen oikealla neuletiheydellä. (Tegelberg 2023.) Tegelberg mainitsi myös yhtenä vinkkinä, että on hyvä myös yhdistellä erilaisia lankoja villisti. Voi käyttää seassa tehostelankoja tai neuloa kaksinkertaisena eri lankalaatuja. Näissä täytyy vain olla tarkkana, että pesuohjeet ovat langoissa keskenään samat. Jos pesuohjeista ei ole varma, kannattaa pestä neule käsin. (Tegelberg 2023.)



Kuva 11. Käsityökekkerit-sivuston Veera Jussilan Räsymattosukat (Jussila 2018.).

Mielenkiintoisia ohjeita jämlankaneuleisiin löytyi kirjoista sekä netistä. Veera Jussilan räsymattosukkaohjeessa oli hyvä vinkki eri langoilla raidoittamiseen. Sukissa käytettiin neuloessa kahta valmiiksi raidoitettua lankaa kerrallaan. Yhtä lankaa pidettiin työn nurjalla puolella sillä aikaa, kun toisella langalla neulottiin kerros loppuun. Kerroksen vaihtuessa neulotaan toisella langalla (Jussila 2018). Tällä tavoin saa helposti aikaan hyvin ohutta raitaa. Tässä ohjeessa hyödynnettiin vain saman vahvuisia lankoja. Yksivärisiä sekä monivärisiä lankoja yhdistelemällä saatiin mielenkiintoinen kokonaisuus. (ks. kuva 11.)



Kuva 12. Hupsistarallaa-blogin kirjoittaja Terhin virkkaama lelukori (Terhi 2017).

Hupsistarallaa-blogin kirjoittaja Terhi kertoo virkkaamastaan jämälankakorista (ks. kuva 12.). Kori on virkattu moninkertaisilla puuvilla- ja bambulangoilla, jolloin jämälangat on hyvin saatu hyödynnettyä loppuun. Terhi kertoi myös värien yhdistelyn olleen hankalaa, joten hän päätti tehdä koriin sateenkaariväriytyksen. (Terhi 2017.)



Kuva 13. Erilaisista neuletilkuista koottu lapsen neulepusero (Repo 2010, 80).

Sanna Vatasen ”*Neulo, virkkaa, kirjo jämälangasta*” -kirjasta löysin paljon hyviä ohjeita, jotka on suunniteltu juuri neulottaviksi jämälangoista. Yksi hyvä esimerkki oli ohje lapsen takkiin, joka on koottu jo olemassa olevista satunnaisista neuletilkuista (ks. kuva 13). Tilkuja on tarpeen tullen suurennettu tai muotoiltu takkiin sopiviksi. (Vatanen 2010, 80.) Tilkuissa on käytetty eri paksuisia lankoja ja eri neuletekniikoita, mikä tekee takista hyvin mielenkiintoisen ja hauskan.



Kuva 14. Itse tehty jättilanka -ohje (Repo 2010, 85).

Samaisesta Sanna Vatasen kirjasta löytyi vinkki oman jättilangan tekoon (ks. kuva 14). Tässä voi käyttää minkä paksuisia lankoja tahansa. Vatanen kuitenkin neuvoo, että lankojen on hyvä olla suunnilleen samaa materiaalia, ellei tarkoituksella halua sekaan täysin eri lailla käyttäytyviä lankoja tehosteeksi. Neuloessa täytyy olla vain tarkkana, että langat kulkevat neuloksessa tasaisesti. Kun on monta lankaa kerralla ryppäessä, niin joskus yksi lanka voi jäädä löysemmäksi kuin muut. Yksittäisiä lankoja voi jatkaa niiden loppuessa, vaikka toisella langalla. (Vatanen 2010, 85.)

Ihmiset ovat selkeästi hyvin kekseliäitä jämälankojen käytön suhteen. Näistä sain todella hyviä vinkkejä ja inspiraatiota oman puseron suunnitteluun. Eniten

minua puhutteli eri paksuisten lankojen käyttö sekaisin. Kun käyttää moninker-
taisena lankaa, saa helposti ja nopeasti käytettyä pieniä lankajämiä. Tällä tavoin
voisi myös käyttää sellaisia lankoja, joista ei ole aiemmin keksinyt, mihin niitä
käyttäisi. Kun sellaisen kanssa käyttää jotain toista ohuempaa tai paksumpaa
lankaa, se voi toimia yllättävän hyvin. Näillä jämälankatoilla oli yhteistä se, että
niissä näkyy tekijän persoonallisuutta ja niissä on tunnetta. Se antaa enemmän
vapautta, kun mitään tiettyä lankaa ei ole määritelty paitsi langan paksuuden tu-
lee olla suunnilleen sama, jotta ohjeet täsmäävät omaan työhön.

Värien yhdistelyyn löysin myös hyviä vinkkejä tanskalaisesta Laerke Baggerin
kirjasta *Neulo*. Vinkkinä oli, että on tärkeää valita omalle työlle värimaailma. On
hyvä määritellä jo alussa, mitä värejä aikoo käyttää työssä, ettei lopputuloksesta
tule liian sekavaa. Sitten voi valita yhden pohjavärin tai kaksi väriä, joita aikoo
painottaa työssä. Neuleen värimaailma rauhoittuu, jos siellä on selkeästi yksi tai
kaksi väriä, jotka toistuvat eniten. Jämälangoista kannattaa leikata eri pituisia
pätkiä, jotta raidoista tulee epäsäännölliset. Tämä tuo neuleeseen eloisuutta.
(Bagger 2022, 105.) Tämä vinkki oli vain yksi jämälankatekniikoista, joita Bag-
ger mainitsi kirjassaan. Värejä voi myös yhdistellä hyvin suunnitelmallisesti tai
tehdä räsymattotyypin ratkaisun eli yhdistellä hyvin sattuman varaisesti
(Bagger 2022, 106).

5 Suunnitteluprosessi

Tässä luvussa dokumentoin toiminnallista suunnitteluprosessia. Ensimmäisenä
esittelen eri solmutekniikoita, joita kokeilen tehdessäni jämälankakeriä.

Sitten kokeilen neulekoneella omia jämälankojani tekemällä testitilkkuja ja sen
jälkeen käsin neuloen. Havainnoin ja pohdin tekniikoiden toimivuutta ja kokeilen
uusien ideoita. Lopuksi esittelen itse tuotteen valmistusta.

5.1 Solmutekniikat

Netistä löysin useamman erilaisen tekniikan, joilla saadaan langat yhdistettyä
toisiinsa helposti niin, että solmu on pieni ja ylimääräiset langanpätkät voi vain

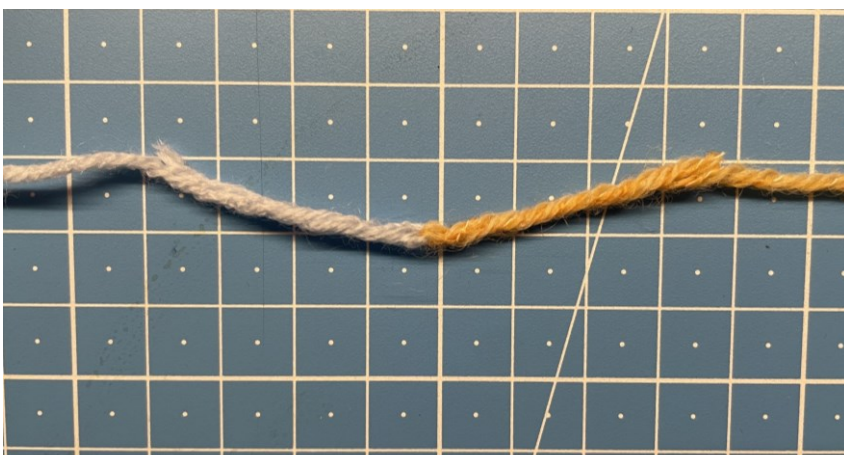
leikata pois ilman pelkoa siitä, että solmu avautuisi. Valitsin näistä vain muutamia, joita päätin kokeilla ja ne ovat taikasolmu (ks. kuva 15), venäläinen liitossolmu (ks. kuva 16) ja nuppiolmu (ks. kuva 17). Nämä vaikuttivat itselle toteutettavissa olevilta eivätkä liian vaikeilta.



Kuva 15. Taikasolmu (Ikonen 2024).

Taikasolmu:

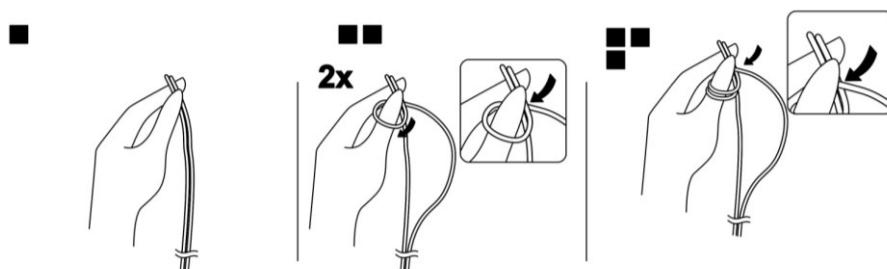
Laitetaan kaksi langan päätä limittäin toisiaan vasten ja molemmat langat solmitaan kiinni toisiinsa ja vedetään kumpaakin lankaa vastakkaisiin suuntiin niin, että molemmat solmut kiristyvät keskelle yhdeksi solmuksi. Näin saadaan pieni solmu, jonka langan päät voi leikata pois. (Eva i.a.)



Kuva 16. Venäläinen liitossolmu (Ikonen 2024).

Venäläinen liitos:

Neula on langoitettu toisesta päästä ja pujotetaan sitten langan läpi sen kierteisiin. Lanka pujotetaan noin 5—7 cm langan läpi, jotta liitos ei purkaudu. Silmukka jätetään loppuun. Sitten toinen lanka pujotetaan silmukasta neulalla ja lopuksi langan läpi kuten ensimmäinen lanka, mutta silmukkaa jättämättä. Viimeisenä silmukka kiristetään ja ylimääräiset langanpätkät leikataan. (Eva i.a.)



Kuva 17. Nuppiolmu ja kuvalliset ohjeet (Ikonen ja Chan 2024).

Nuppiolmu:

1. Kaksi langan päätä sijoitetaan vierekkäin niin, että ne osoittavat samaan suuntaan, pitäen samalla päitä peukalon ja etusormen välissä.
2. Sitten otetaan oikeanpuoleinen lanka ja kierretään se peukalon ympärille ja lanka kahden sormen väliin kaksi kertaa. Tärkeää on, että lanka ei mene ristiin.
3. Seuraavaksi lanka viedään peukalon ja langanpäiden väliin, jonka jälkeen langanpäät taivutetaan langan ja peukalon väliin piiloon. Sitten vedetään varovasti langasta, joka on kiedottu peukalon ympärille. (Eva i.a.)

5.2 Testitilkut

Ensiksi aloitin neulekoneella harjoittelun, koska alkuperäinen ideani oli valmistaa itse tuote neulekoneella ja ohjeistaa käsin neulottavaksi. Kokeilin ensin 3 ½ mm paksuisille puikoille sopivalla langalla, jota minulla enimmäkseen on. Neulekoneen käyttö osoittautui hyvin hankalaksi, sillä kone ei pysty neulomaan kuin enintään 3 mm:n paksuisille puikoille tarkoitettuja lankoja ja tuo numeron 3 ½ lanka meni juuri ja juuri. Kaksinkertaisia lankoja ei pysty käyttämään, koska ne todennäköisesti jäävät jumiin koneeseen, koska yksinkertaisellakin neulominen on hankalaa. Pienimmätkin solmut ovat myös ongelma. Sain tehtyä muutaman tilkun sileällä neuleella ja pari joustinneuleella (ks. kuva 18). Tämän jälkeen päätin, että on nopeampaa ja helpompaa tehdä kaikki käsin.



Kuva 18. Neulekoneella neulotut kokeilutilkut (Ikonen 2024).

Seuraavaksi tein käsin neuletilkkuja. Testailin kuvan 19 tilkuissa 1 lankojen yhdistämisessä venäläisen liitoksen (ks. kuva 16) kaltaista lankojen yhdistämistekniikkaa. Toteutin sen niin, että pujottelin ensin langan toiseen lankaan vähän matkaa neulalla ja sitten toista lankaa toiseen. Tämä tekniikka ei toiminut kovin hyvin käytännössä, koska langan säikeitä sojotteli eri suunnista. Tämä tuntui myös työläämmältä kuin tavallisten solmujen teko.



Kuva 19. Tilkku 1. Ensimmäiset kokeilutilkut käsin neulottuna käyttäen venäläistä liitossolmua (Ikonen 2024).

Kuvan 20 tilkussa 2 kokeilin yhdistellä erilaisia tekniikoita kuten sileää ja aina oikein neulosta, joka näyttää nurjalta, mutta on paksumpi. Neuloin joka toisen ruudun aina sileällä ja joka toisen aina oikealla (ks. kuva 15). Käytin intarsiatekniikkaa vaihtaessani väriä, sillä siten pystyy neulomaan yksittäisiä pieniä tai isoja kuvioita ilman, että työn nurjalle puolelle jää langanjuoksuja.



Kuva 20. Tilkku 2. Käsin neulottu ruutukuvio tilkku ja piirretty neulepuseroluonnos (Ikonen 2024).

Toinen ero intarsialla tavalliseen kirjoneuleeseen on se, että jokainen värialue neulotaan omalla kerällään (Novita i.a.). Tämän vuoksi minun ei tarvinnut käyttää solmuja värin vaihtamiseksi, koska langat kierretään vaihdoskohdassa toistensa ympäri. Käytin myös liukuvärjättyä lankaa, jonka vuoksi väri vaihtelee. Ennen tämän tilkun toteutusta luonnostelin vihkoon tällä tekniikalla neulotun villapaidan (ks. kuva 20) ja erilaisia variaatioita siitä.

Ajattelin idean olevan hyvä. Sitten totesin suunnitelmani toimimattomaksi, sillä ajattelin tämän kuvion toimivan koko villapaidan suuruisena. Sileä neulos on paljon venyvämpää ja ohuempaa kuin oikein neulos, joten niiden tasapaino horjuu. Tämä kuvio voisi toimia pienempänä ja usein toistuvana.

Tämän jälkeen kokeilin toista keinoa, miten hyödyntäisin intarsiatekniikkaa. Tykästyin siihen, koska siten voi tehdä isompia kuviopintoja ilman lankajuoksuja. Kokeilin käyttää sitä vain tilkun keskellä, eli puolet ja puolet on eri lankakerillä. Päätin jakaa nämä puolet kylmiin ja lämpimiin lankasävyihin. Keräsin kaikki sinisen sävyiset langat yhteen ja kaikki keltaiset ja punertavat sävyt omaan kaansaansa. Sitten kierittelin näistä omat 48 gramman lankakerät. Leikkasin sattumanvaraisia pätkiä eri lankakeristä ja solmin niitä yhteen. Solmimiseen käytin tässä vielä ihan tavallista solmua, sillä halusin päästä nopeasti kokeilemaan ideaani.



Kuva 21. Tilkut 3 (vas.) ja 4 (oik.). Kaksi intarsiatekniikalla neulottua testitilkkua eri pintatekstuureilla. (Ikonen 2024.)

Kuvassa 21 on kaksi samalla intarsiatekniikalla neulottua tilkkua, mutta testasin näissä eri neuletekstuureja. Huomasin, kuinka vaivattomasti värinvaihto kävi, kun olin valmiiksi sitonut langat kiinni toisiinsa. Eriväriset raidat muodostavat näissä pienissä tilkuissa hauskoja neliömäisiä kuvioita. Värialueiden suuruus on myös täysin sattumanvarainen.

Tällainen värisävyjen jaottelu voisi toimia hyvänä vinkkinä värien yhdistelemiseen. Kun yhdistin nämä kaksi värimaailmaa vastakkain, tajusin sen luovan lisää monipuolisuutta neuleeseen. Jos on paljon kaikenvärisiä lankoja, niistä voi ensin valita ne värit, joita löytyy eniten. Sitten niiden lankojen perusteella valitaan niihin sopivia sävyjä. Itselläni sattui olemaan enemmän sinisiä lankoja, joten sininen toimii hallitsevana värinä ja sen kanssa yhdistetään muita kylmiä sävyjä. Sitten minulta löytyi paljon keltaista ja oranssia lankaa. Ne toimivat myös hyvinä pääväreinä, joiden kanssa yhdistelin muita lämpimiä sävyjä.

Kuvan 21 tilkussa 3 testasin korin pohjaneuletta eri kokoluokissa ja tilkussa 4 käytin samaa neuletekniikkaa, mutta kokeilin jättää nurjalla tehtyjen ruutujen väliin enemmän tilaa, ja huomasin sileän neulepinnan nousevan koholle tietyistä kohdista. Tämä ei selkeästi toiminut niin hyvin ohuella langalla, joten päätin kokeilla kaksinkertaista langaa.



Kuva 22. Tilkku 5. Neuletilkussa kokeiltu itse keksimää kohokuviota (Ikonen 2024).

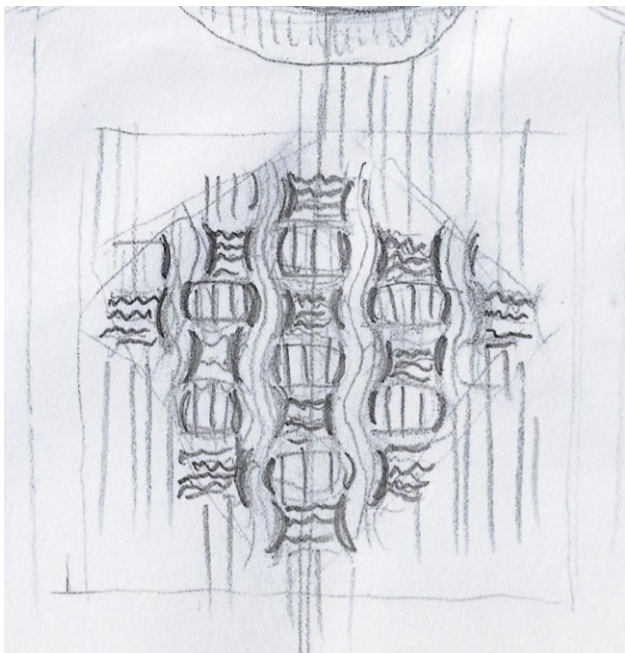
Kuvan 22 tilkussa 5 kokeilin yhdistää keltaisen ja oranssin villalangan ja paksun valkoisen langan. Näiden kanssa kuvioni tuli esiin juuri oikealla tavalla. Kahden sävyn sekoittaminen yhteen teki minuun myös suuren vaikutuksen. Se teki neuleesta heti paljon elävämmän.

Alareunaan neuloin ensin vähän matkaa resoria ja yläreunaan kokeilin hieman perinteistä korin pohja neulosta. Pienempi tekstuuri ei näyttänyt minusta kovin miellyttävältä paksummalla langalla, joten jätin sen kokonaan pois seuraavista kokeiluista.

Kuvan 23 tilkussa 6 käytin myös kaksinkertaista lankaa. Hyödynsin aiemmin tekemiäni jämälankakeriä ja yhdistin toista lankaa näiden kanssa. Käytin yhteensä neljää lankakerää samaan aikaan tässä tilkussa. Tilkku on isompi kuin edelliset, joten värit vaihtelevat tiuhemmin ja tuli enemmän raidallinen vaikutelma. Pidin hyvin paljon siitä miltä kahden lankaväri sekoittaminen näytti. Tällä tavoin saa tehokkaammin käytettyä sellaisia lankoja mitä ei yksinään käyttäisi missään. Erikoisemmat langat toimivat hyvinä tehosteina kun ne neuloo jonkun muun langan kanssa. Kokeilin samaisessa tilkussa kuviota kolmesti vierekkäin toistuvana ja se toimi hyvin. Päätin, että tätä kuviota haluan hyödyntää varsinaisessa puserossani, koska se toimii hyvänä lisänä ja luo kolmiulotteisuutta neuleen pintaan.



Kuva 23. Tilkku 6. Neuletilkussa kohokuviointi kolme kertaa toistuvana (Ikonen 2024).



Kuva 24. Piirretty luonnos salmiakkimuodostelmasta (Ikonen 2024).

Pohdin, millä tavalla kuvio voisi toistua neulepuserossa. Riittäisikö, että kuvio toistuu kerran työn keskellä kuten tilkussa 5 vai useamman kerran kuten tilkussa 6. Piirsin hahmotelman kuvioista salmiakkimuodostelmassa kuvassa 24 ja testasin sitä myös käytännössä kuvan 25 tilkussa 7.

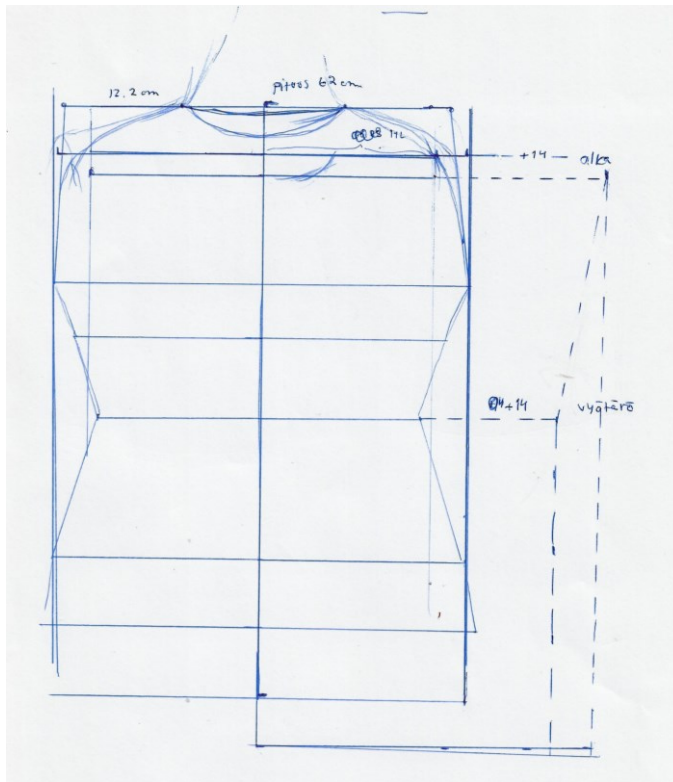


Kuva 25. Tilkku 7. Neuletilkussa kuvio salmiakkimuodostelmassa (Ikonen 2024).

Salmiakkimuodostelma ei erotu tilkusta kovinkaan hyvin, mutta yritin ainakin. Tilkun 7 toteutin vain yhdellä liukuvärjättyllä langalla. Tulin siihen lopputulokseen, että tilkun 6 kuviomuodostelma voisi toimia parhaiten eli kuvio toistuu useamman kerran vierekkäin ja pitkittäissuunnassa.

5.3 Kaavoitus ja sarjonta

Tilkkujen neulomisen jälkeen siirryin suunnittelemaan kaavoja. Suunnitelmanani oli, että tekisin puserosta hyvin väljän, jotta yksi koko mahtuisi useammalle. Ajattelin, että tekisin ohjeeseen 3 eri kokoa. Yhdistelmä koot vaikuttivat hyvältä ratkaisulta, sillä kyse oli hyvin väljästä mallista. Sarjoitin kaavan kolmeen eri yhdistelmä kokoon: XS/S, M/L ja XL/XXL.



Kuva 27. Peruskaavaluonnos pienessä koossa 1:4 (Ikonen 2024).

Käytin valmiita standardimittoja, jotka löytyivät (Suomen tekstiili ja muoti i.a.) sivuilta. Sieltä löytyi linkki Naisten N-2001 mittataulukkoon, jossa oli monipuolisesti mittataulukoita eri vartalotyypeille. Itse käytin vartalotyyppin B mittoja, joka on tässä tapauksessa normaali vartalotyyppi. Alkuperäinen suunnitelma oli, että tekisin ohjeen naisille, mutta miksei se voisi sopia miehillekin. Puserosta tulee sen verran väljä ja ei tyköistuva, että se sopisi myös unisex-malliksi.

Ensimmäisenä kaavoitin puseron pienimpään kokoon XS/S, sillä tämä on itseleni sopiva koko sovitettavaksi. Aloitin piirtämällä peruskaavan pieneen 1:4-kokoon naisten standardimittataulukon B 38 mukaan (ks. kuva 26). Yhdistelmäkoko XS/S sisältää koot 34, 36 ja 38. Piirrän peruskaavan isoimman koon mukaan eli koko 38.



Kuva 27. Puseron kaava jäljennettynä kaavapaperiin (Ikonen 2024).

Tämän jälkeen mittasin väljyyttä eli kuinka väljän haluan puseron olevan. Tähän käytin apuna omaa neulepuseroani, joka oli aika suuri kokoinen. Halusin suurin piirtein lisätä saman verran väljyyttä kuin mitä omassa puserossani oli. Seuraavaksi hahmottelin kaavan isolle paperille oikeaan kokoon, josta kopioin

kaavan kaavapaperille (ks. kuva 27). Ompelin tästä prototyypin lakanakan-kaasta.

Prototyypin avulla pystyin mallailemaan paitaa päälläni ja havaitsemaan mahdolliset epäkohdat. Tein jonkin verran muutoksia kaavaan. Viistotin hieman olkalinjoja, jotta ne istuisivat paremmin olkapään muotoon ja syvensin pääntietä. Olin tyytyväinen puseron väljyyteen.

Kun pienin koko oli valmis, aloin kaavoittamaan kaksi isompaa kokoa. Katsoin mitat samalla tavalla standardi kokotaulukosta kuin pienemmässä koossa. M/L kokoon mahtuvat numerot 40, 42 ja 44. Katsoin perusmitat suurimmasta numerosta ja lisäsin saman verran väljyyttä kuin pienempään kokoon. Toistin saman koossa XL/XXL.

Sain lopulta kaikki koot tehtyä. Mitat saattavat olla vähän sinne päin. Luulen, ettei neulepuserossa mitat ole ihan millintarkkoja kuten kankaasta ommelluissa vaatteissa. Kuvassa 28 on valmis sarjoitettu kaava.



Kuva 28. Sarjoitettu kaava etu- (vas.) ja takakappaleesta (oik.) Koot: XS/S, M/L ja XL/XXL (Ikonen 2024).

Kuvassa 28 sarjoitetussa kaavassa on etu- ja takakappaleet mittoineen. Takakappale on muuten ihan sama, paitsi päntie on korkeampi. Suunnittelin aluksi etukappaleen kädentien kaaren syvemmäksi ja takakappaleen kädentienkaaren loivemmaksi. Vasta paljon myöhemmin muokkasin ne samanlaisiksi, koska neuleessa se ei ole niin tarkkaa kuin ommeltavassa vaatteessa. Kaavoitin puseron hihan ilman pyöriötä (ks. kuva 29), koska se oli itselle helpompi vaihtoehto. Tällöin kädentien ei tarvitse olla niin kaareva.



Kuva 29. Puolikas hihan kaava (Ikonen 2024).

Tein hihasta ylöspäin levenevän ja alaspäin kapenevan. Hihan suuhun tulee reperi, joten hiha tulee olemaan siitä kohtaa hieman kapeampi. Mittasin hihan 50 cm pitkäksi. Hihan pituudessa otin huomioon sen, että puseron olkasauma on alempana, joka tuo hihalle lisää pituutta sekä neuleen venyminen. Sarjoitan hihan kaavan mittaamalla eri kokojen kädentien korkeudet ja olan pituudet.

5.4 Puseron työvaiheet

Kun kaava oli valmiina, laskin valmiista neuletilkusta silmukkatihedden, jonka perusteella tiedän, kuinka paljon alussa silmukoita luodaan. Laskin silmukkamäärän ensin kokoon XS/S, sillä siihen kokoon aion varsinaisen protoneuleeni tehdä. Tiheyden laskin ensin 10 cm etäisyydeltä vaakasuunnassa, johon mahtui 16 silmukkaa ja pystysuunnassa 27 silmukkaa. Tämä tieto on tärkeä mainita ohjeissa, jotta neuloja tietää suunnilleen oikean tiheyden. Sitten mittasin, montako silmukkaa on 1 cm. Tämän tiedon avulla pystyin laskemaan kokonaismäärän, montako silmukkaa mahtuu kyseisen koon rinnan ympärysmittaan.

Kun olin tietoinen silmukka määrästä, aloitin jämälankakerien valmistelun. Osan langoista löysin omasta takaa ja osan olen hankkinut muualta. Käytin hyödykseni kierrätyskeskusta ja kirpputoreja. Lisäksi sain eräältä tutuiltani ilmaiseksi lankoja, joita hän ei itse käytä. Kuvassa 30 on osa langoista, joita päätin käyttää puserossa. Kaikki langat kerin kaksinkertaisina eri sävyjä yhdistellen.



Kuva 30. Työssäni käytetyt jämälankakerät (Ikonen 2024).

Lankojen materiaalit ovat villaa, villasekoitetta, akryyliä ja polyesteriä. Valitsin nämä, koska olivat suunnilleen saman paksuisia keskenään paitsi, osa oli ohuempia, joten käytin niitä kolminkertaisina. Valintaani vaikuttivat myös sävyt. Halusin hyvin kirkkaita ja myös maanläheisempiä sinisiä ja punertavia sävyjä. Koska teema väreinä olivat kylmät ja lämpimät sävyt, uskaltauduin ottamaan sekaan myös harmaita, mustia, ruskeita ja vihreitä värejä. Ajattelin, että pitää pystyä ottamaan riskejä, jotta voi onnistua.

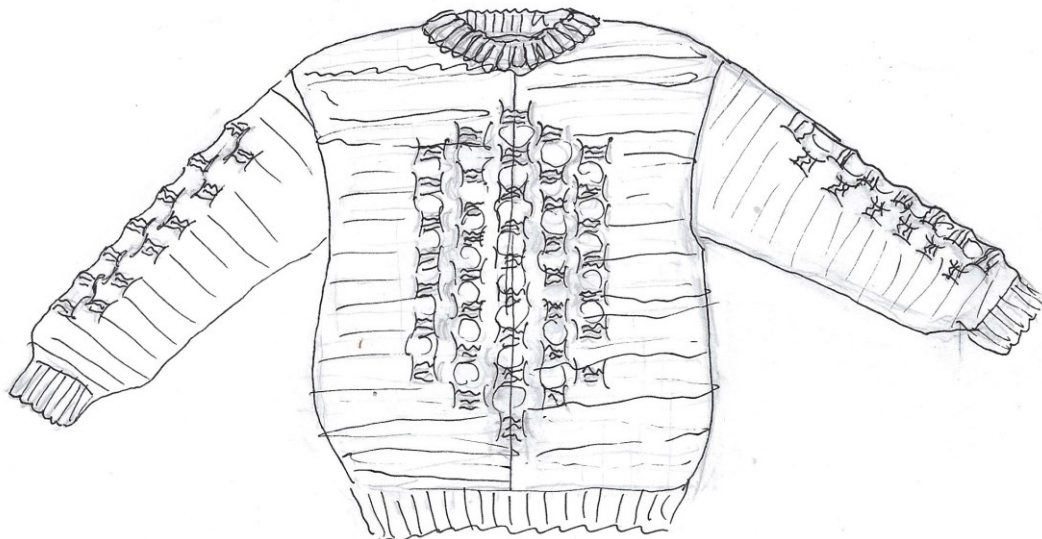
Minulla oli myös käytössä yksi hyvin paksu villalanka, jota pystyin käyttämään yksinkertaisena. Tällä tavoin sain tehtyä neuleesta suunnilleen tasaisen tiheää. Huomasin että tiheys saattoi vaihdella välillä parilla silmukalla. Tiesin tämän johduvan siitä, että käytössä on eri laatuja lankoja. Ensimmäisiä lankakeriä jaksoin kerä noin 70 grammaa molempia sävyjä. Yhden kerän tekoon minulla meni noin 2 tuntia. Käytettyyn aikaan vaikuttivat värien sommittelu ja solmutekniikat, joita kokeilin samalla.



Kuva 31. Venäläinen liitossolmu. Yhdistetty kaksinkertainen lanka yhteen paksuun lankaan (Ikonen 2024).

Kokeilin venäläistä liitossolmua, taikasolmua ja nuppiolmua. Se versio venäläisestä liitossolmusta, jota kokeilin aikaisemmin tilkussa 1, ei toiminut yhtä hyvin kuin kuvan 17 venäläinen liitossolmu. En tiedä miksi en heti kokeillut tätä ns. oikeaa tapaa tehdä se. Solmusta tulee melkein saumaton, paitsi liitoskohdasta lanka on hieman paksumpi. Kuvassa 31 olen liittänyt kaksi ohuempaa lankaa paksumpaan lankaan. Tämä toimi mielestäni hyvin sillä liitos on napakka. Kokeilin myös taikasolmua, joka yllättäen toimi kaksinkertaisella langallakin yhtä hyvin. Vaikka solmu näyttääkin isommalta kaksinkertaisella langalla, se ei haittaa minua yhtään, sillä solmu on näin muotoinen. Solmut voivat myös toimia eräänlaisena yksityiskohtana työssä. Venäläisen liitoksen tekeminen oli ehkä

aikaa vievämpää, mutta liitos sulautuu hyvin neuleeseen. Nuppi-solmu osoittautui minulle ehkä liian hankalaksi. Onnistuin tekemään sen, mutta tajusin että se ei tule toimimaan kaksinkertaisella langalla niin hyvin, koska solmusta ei tule niin nätin näköistä. Yksinkertaisella langalla se kyllä toimii, mutta solmun tekeminen vaatii enemmän harjoitusta.



Kuva 32. Luonnos neulepuserosta (Ikonen 2024).

Piirsin luonnoksen suunnittelemastani neuleesta kuvassa 32 Ajattelin, että etu- ja takakappaleen lisäksi hihoissa voisi toistua sama kolmiulotteinen kuvio, mutta vain kapeampana.

Suunnittelin, että neulon puseron alhaalta ylöspäin, etu- ja takakappaleen erikseen. Yritin pohtia olisiko mahdollista neuloa intarsianeule suljettuna neuleena eli yhtenäisenä ilman saumoja. Se ei vaikuttanut olevan mahdollista, joten tein kappaleet erikseen.



Kuva 33. Puseron etukappaleen helmaresori ja jämälankakerät (Ikonen 2024).

Aloitin työn helmaresorista (ks. kuva 33), jossa värit näyttivät toistuvan todella kivasti. Resorista pidemmälle päästyäni huomasin, että työssä on liian vähän silmukoita ja aloitin alusta. Laskin uudelleen silmukat ja lisäsin silmukoita sivuille. Onnekseni en ollut vielä päässyt niin pitkälle neulomisessa, että pääsin nopeasti uudelleen samaan kohtaan.

Tuntui aluksi hyvin rasittavalta aina lankakerän loppuessa kerä uusi jämälankakerä. Lankakerien teko hoitui kumminkin suhteellisen nopeasti, kun niitä oli muutaman tehnyt. Olisi helpottanut, jos olisin tehnyt etukäteen useamman lankakerän, mutta en malttanut. Tein aina langan loppuessa vaihtelevan kokoisia kerä sen mukaan, miten jaksoin.

Huomasin neuloessa, miten siististi käyttämäni venäläinen liitossolmu ja taikasolmu asettuivat neuleeseen. Neuletta pestäessä solmut saattavat huovuttua jonkin verran riippuen materiaalista, joka vahvistaa niitä entisestään.



Kuva 34. Taikasolmut neuleen oikealla puolella (Ikonen 2024).

Taikasolmut saattoivat välillä kääntyä neuleen oikealle puolelle, mutta se ei onneksi haitannut, sillä ne eivät niin pahasti erottuneet (ks. kuva 34). Helmaresorin jälkeen neuloin jonkin matkaa pelkkää sileää neulosta ja aloitin kuvion neulomisen. Kuvioni sopii hyvin myös aloittelijoille, sillä se koostuu vain oikeista ja nurjista silmukoista. Nurjat silmukat vetävät oikeita silmukoita suppuun, josta muodostuu kolmiulotteinen vaikutelma. Kuviota jatkoin melkein koko etukappaleen pituudelta (ks. kuva 35).



Kuva 35. Keskeneräinen neulepuseron etukappale (Ikonen 2024).

Kaikki kavennukset kainaloista, pääntieltä ja olkapäistä tein soveltaen sovittamalla neuletta kaavaan. Myöhemmin aloin pohtimaan kainalokavennusten tarpeellisuutta, sillä aikaa neulomiseen oli aina vain vähemmän. Suunnittelin hihat puseroon ilman pyöriötä, joka tarkoittaa, että kainalokavennuksia ei olisi tarvittukaan. Aion todennäköisesti poistaa kainaloiden kavennusosion kokonaan varsinaisesta ohjeesta.

Sitten neuloin takakappaleen samalla kaavalla paitsi pääntie tuli korkeammalle. Kun sain molemmat kappaleet valmiiksi, yhdistin ne virkkaamalla saumat yhteen kiinteillä silmukoilla (ks. kuva 36).



Kuva 36. Virkkaamalla yhdistetty sauma (Ikonen 2024).

Pääntien resori on ollut minulle haaste saada nätiksi. Löysin siihen hyvän ohjeen Baggerin kirjasta *Neulo*. Ohjeessa neulottiin ensin resori kaksi kertaa niin pitkäksi kuin haluaa valmiin pääntien olevan. Sitten se käännetään kaksin kerroin nurjalle puolelle ja virkataan kiinni. (Bagger 2022, 57.) Tämä oli hyvin yksinkertainen ohje ja lopputuloksesta tuli hyvä (ks. kuva 37).



Kuva 37. Valmis pääntien resori (Ikonen 2024).



Kuva 38. Puseron hiha (Ikonen 2024).

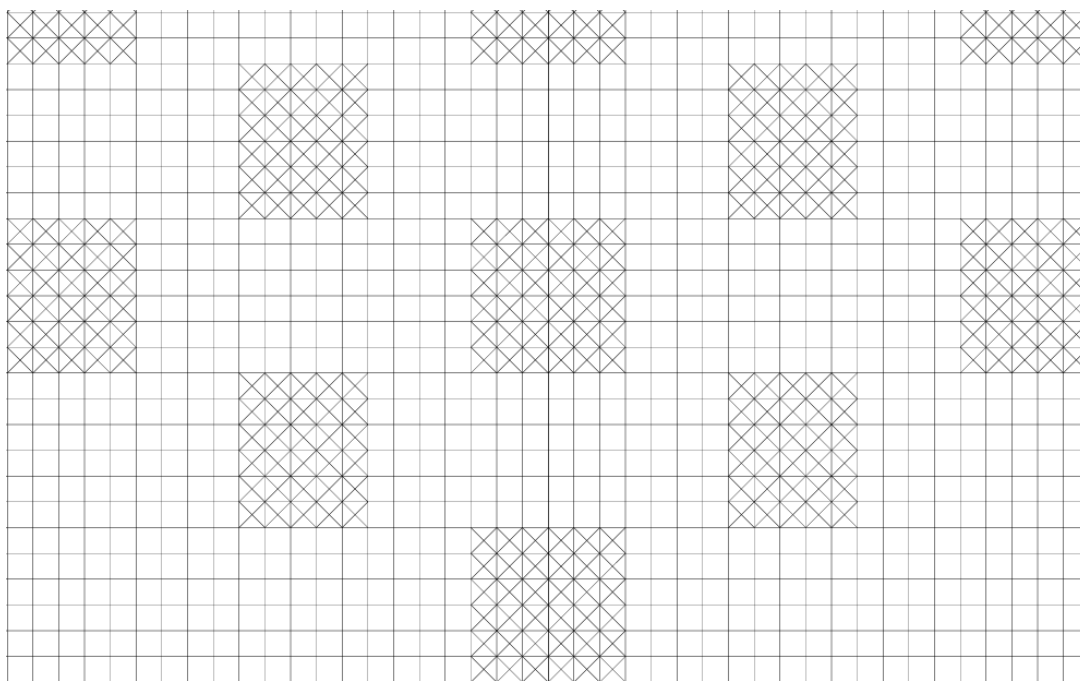
Aloin seuraavaksi työstämään puseron hihaa. Yritin silmämääräisesti arvioida, kuinka paljon silmukoita täytyy luoda alkuun. Aluksi lähdin tekemään hihaa pyöröneuleena, mutta huomasin tekeväni liian kireätä neuletta. Tämä saattoi johtua liian pitkistä pyöröpuikoista. Sitten päätin tehdä hihat myös tasoneuleina, sillä siten käsialani pysyi samana neuloessa (ks. kuva 38). Neuloin ensin resoria, jonka jälkeen vähän matkaa sileää neulosta. Hihan suunnittelin ylöspäin leveneväksi, joten minun tulisi lisätä silmukoita reunoihin jonkin verran työn edetessä. Aloitin lisäämällä yhden silmukan molempiin reunoihin muutaman kerroksen välein. Sitten rupesin pidentämään silmukoiden lisäys välejä, koska näytti, että hiha levenee hyvässä tahdissa verrattuna hihan kaavaan. Mietin, että olisi ehkä

pitänyt tiheämmin lisätä silmukoita, sillä loppua kohti hiha ei ollut tarpeeksi leveä. Aikaa minulle ei jäänyt hihan purkamiseen. Kun työtä oli jäljellä enää 5 cm pätkä, lisäsin 2 silmukkaa molempiin reunoihin. Lopulta se kuitenkin näytti tarpeeksi leveältä asettuakseen puseron kädentien kohtaan. Sitten virkkasin hihan sauman ja kiinnitin lopuksi sen puseron kädentielle.

5.5 Ohjeiden laatiminen

Ohjeet neulepuseroon pystyin kirjaamaan sitä mukaa kun työ edistyi. Nämä ohjeet loin ensin XS/S-koolle. Ensin aloitin etukappaleen neulomisen. Loin 3,5 mm paksuisille pyöröpuikoille yhteensä 102 silmukkaa. Heti silmukoiden luomisessa pääsevät molemmat kerät käyttöön. Ensimmäiset 51 silmukkaa loin kylmän sävyisestä kerästä ja toiset 51 lämpimän sävyisestä kerästä.

Ensiksi aloitin neulomaan helmaresoria eli neuloin aina 2 silmukkaa oikein ja 2 nurin. Aina kun pääsin työn keskelle vaihdoin toiseen lankakerään. Molemmat langat kierretään toistensa ympäri kerran ja jatketaan siitä toisella lankakerällä. Resorin neulomista jatkoin, kunnes työ oli noin 9 cm korkea. Sitten neuloin sileää neulosta. Nurja puoli määräytyy sen mukaan, kummalle puolelle langat työn keskellä värien vaihdos kohdalla on kierretty. Pelkkää sileää neulosta jatkoin 12 kerrosta, jonka jälkeen puseron kolmiulotteinen kuvio alkaa.



Kuva 39. Neulepuseron kuviokaava kuvattuna neuleen oikealta puolelta (Chan 2024).

Aloitin kuvion työn keskeltä. Suunnittelin keskimmäiset kuviot 6 silmukkaa leveiksi, jotta kuvio jakautuu symmetrisesti keskelle. Sivulla olevat kuviot ovat taas 5 silmukkaa leveitä. Pituussuunnassa ne ovat kaikki samankokoisia, mikä tekee kerrosten laskemisesta helpompaa. Kuvassa 39 on havainnollistava kuva kuvioinnista. Kuvio on kuvattu neuleen oikealta puolelta eli kaikki rasti ruudut kuvaavat nurjia silmukoita ja tyhjät ruudut oikeita silmukoita. Kuvio alkaa kärkimäisesti ja jatkuu suorana toistuen viisi kertaa ja loppuun tulee samanlainen kärkimäinen muodostelma.

Kun työ oli 38 cm pitkä, aloitin kainalokavennukset. Kavennusten tekeminen oli minulle hyvin kokeellista. Kokeilin, että mikä määrä näytti sopivan kaavaan. Tein ylivetokavennuksia eli neuloin ensin kaksi silmukkaa ja vedin edellisen edessä olevan silmukan yli. Kavensin kolme silmukkaa molemmista päistä. Toisessa päässä neuloin kolme viimeistä silmukkaa yhteen. Seuraavalla kierroksella kaksi molemmista päistä. Ensin ylivetokavennus ja sitten kaksi silmukkaa yhteen. Sitten jatkoin neulomista normaaliin tapaan, kunnes työn mitta kainaloista ylöspäin oli 25 cm.

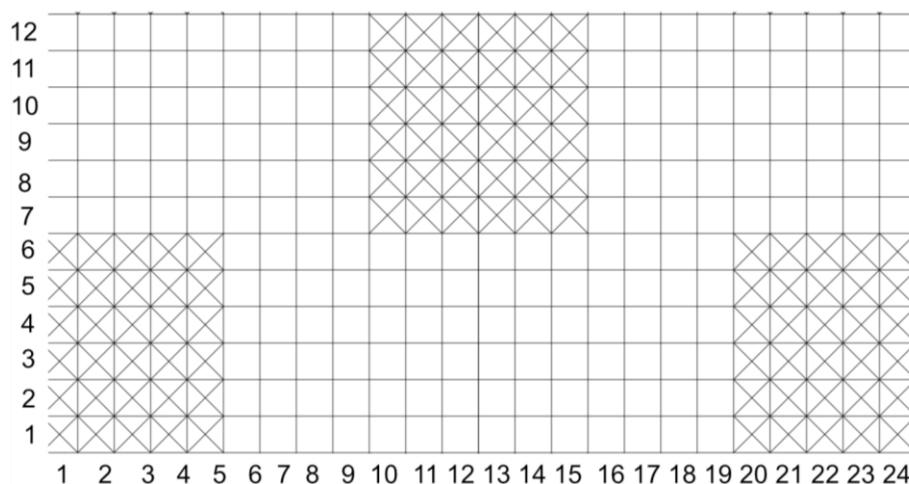
Sitten pääsin aloittamaan kaula-aukon neulomisen. Ensin päättelin työn keskeltä 10 silmukkaa ja jaoin molemmat puolet omille puikoillensa. Katkaisin toisen värin langan, joka jäi työn keskelle. Aloin neulomaan ensin puolta, jonka lankaa en vielä katkaissut. Kavensin 4 silmukkaa pääntien puolelta, seuraavalla kerroksella 3 silmukkaa ja kolmannella kerroksella 2 silmukkaa.

Neljännän kerroksen aloitin kaventamalla kädentien puolelta. Ensin kavensin 8 silmukkaa ja neuloin kerroksen loppuun. Poistin vielä yhden silmukan pääntien puolelta. Neuloin kerroksen loppuun ja kavensin kädentien puolelta 7 silmukkaa, seuraavalla kierroksella 5 silmukkaa ja sitten 6 silmukkaa. Sitten päättelin kaikki jäljelle jääneet silmukat lopuksi. Toisen puolen neuloin samalla tavalla. Toisesta olkalinjasta näkyi selkeämmin kaikki kavennuskohdat porrasmaisesti, koska minulla oli käytössä paksumpi lanka. Se ei onneksi ollut ongelma olkausaumoja yhdistäessä.

Puseron takakappaleen neuloin täysin samalla tavalla paitsi kavensin eri tavalla kainaloitten kohdalla. Tajusin myöhemmin, että neulepuseron kaavassa molemmat puolet voivat olla identtiset eli kädentien kaaren ei tarvitse olla loivempi kuin etukappaleessa. Takakappaleen pääntie on matalampi kuin etukappaleella.

Aloitin pääntien neulomisen ylempää eli kainaloista 23,5 cm ylöspäin. Päättelin ensin työn keskeltä 28 silmukkaa. Käytin samaa tekniikkaa kuin etukappaleen pääntien osuudessa eli jaottelin työn molemmat puolet eri puikoille. Leikkasin keskelle jääneen langan pois. Aloitin neulomaan vain toisella värillä ensin sen puolen, johon olin jäänyt. Neuloin ensimmäisen kerroksen normaalisti ja toista kerrosta aloittaessa kavensin 2 silmukkaa pääntieltä. Neuloin sitten normaalisti pari kerrosta ja aloitin olkakavennukset. Ensin kavensin 15 silmukkaa kädentieltä, sitten 11 silmukkaa ja lopuksi päättelin jäljelle jääneet 4 silmukkaa.

Takakappaletta aloittaessa piti ottaa huomioon kummalle puolelle väripuoliskot asettuvat etukappaleeseen nähden. Suunnittelin, että samat väripuoliskot yhdistyisivät toisiinsa molemmin puolin. Ohjeessani voi kuitenkin itse päättää miten päin värit toistuvat toisella puolella. Jämälankakerän langat ovat myös yhtä satunnaisesti yhdistelty kuin etukappaleellakin. Lopuksi yhdistin etu- ja takakappaleen toisiinsa virkkaamalla.



Kuva 40. Hihan kuvion mallikerta kuvattuna neuleen oikealta puolelta (Chan 2024).

Hihan neuloin myös yhtenä tasona. Aloitin luomalla ensin 62 silmukkaa pyöröpuikoille. Neuloin alkuun joustinneuletta eli resoria 2 silmukkaa oikein ja 2 silmukka nurin. Tein resorista 6,5 cm korkean, jonka jälkeen neuloin 16 kerrosta sileää neulosta. Sitten aloitin hihan kuvio osuuden, joka oli muuten sama kuin etu- ja takakappaleella, mutta kapeampi (ks. kuva 40). Kuvio mahtui toistumaan hihassa 6 kertaa. Tein yhden silmukan lisäyksiä hihan molempiin reunoihin epä-säännöllisin välein ja sovittelin samalla sitä hihan kaavaan. Hihan valmistuttua laskin lisätyt silmukat, joita oli 13 kpl. Ohjetta olisi helpompi seurata, jos lisäykset tehdään tasaisin välein. Minun tulisi siis jakaa nämä jotenkin järkevästi ohjeisiin.

6 Valmis neulepusero

Jämälanka neulepuseroni valmistui melkein ajallaan. Se jäi vielä tässä vaiheessa vaille toista hihaa. Puseron tekemiseen vaadittiin paljon aikaa ja työtä, jonka vuoksi olen tyytyväinen, että pääsin näin pitkälle. Onnekseni yhteistyökumppanillani Taitoliitolla ei ole kiire, joten minulle jää vielä myöhemmin aikaa viimeistellä työni. Olen erittäin tyytyväinen lopputulokseeni, vaikka välillä epäilinkin suunnitelmani toimivuutta.



Kuva 41. Valmis jämälanka neulepusero (Chan 2024).

Pohdin neulepuserolle nimeä ja päädyin antamaan puserolle nimeksi Jämäriemua. Se kuvastaa sitä, miten monipuolisesti erilaisia jämälankoja puserossa pääsee hyödyntämään. On mielestäni erittäin riemukasta päästä käyttämään kauan kaapin pohjalla lojuneita lankakerän jämiä, joista ei ole tullut tehtyä mitään. Olin ylpeä siitä, miten hihat laskeutuivat nätisti kättä pitkin. Pelkäsin saumojen olevan liian paksuja, että ne näkyisivät ulospäin. Onneksi näin ei ollut, sillä virkkasin vain reunimmaisat silmukat yhteen.

Uusia asioita tuli paljon opittua ohjeita laatiessa. Ohjeiden laatiminen oli yllättävän haastavaa. Eniten haasteita toi eri kokojen huomioiminen ohjeissa. Siihen vaadittiin paljon laskutaitoa, johon sain onneksi myös apua. Kun kirjoittelin varsinaisia ohjeita, päätin poistaa myös olkapäiden kavennukset. Ajattelin, että miksi tehdä asiat monimutkaisesti, kun ne voi tehdä helpommin. Olkapäiden kavennukset osoittautuivat ongelmalliseksi, kun piti suhteuttaa ne muihin kokoihin. Neuleessa olkapäät laskeutuvat hyvin myös suoralinjaisina. Valmiit ohjeet puseroon (Liite 3) lisäsin työn oheen.

7 Yhteenveto

Tavoitteena oli suunnitella neulepusero, jossa on käytetty monipuolisesti erilaisia jämälankoja ja laatia ohjeet. Mielestäni onnistuin tässä tavoitteessa hyvin. Pyrin valitsemaan neuleeseeni suhteellisen saman tyyppisiä ja paksuisia lankoja, jotta neuleen tiheys pysyisi mahdollisimman samana. Sekaan sattui toki yksi muita paksumpi lanka, jota pystyin käyttämään yksinkertaisena, sekä ohuempaa lankaa, jota käytin kolminkertaisena. Langat eivät siis kaikki olleet täysin saman paksuisia, joten käytin lankoja suurimmaksi osaksi kaksinkertaisina. Yhdistämällä kaksi lankaa, olen pystynyt hyödyntämään myös lankoja, joita en muuten ole käyttänyt.

Sain ratkaistua osan ongelmista, jotka kävivät ilmi Taitoliitolle lähettämäni kyselylomakkeen tuloksista. Värien monipuoliseen yhdistelyyn keksin ratkaisuksi valita suunnilleen saman lämpöisiä sävyjä. Näissä sävymaailmoissa tuli olla aina-

kin yksi tai kaksi hallitsevaa väriä, jotta puseron lopputulos ei näyttäisi liian sekavalta. Sitten päätin asettaa kaksi täysin eri sävy maailmaa rinnakkain puserossa. Tällä tavoin sain hyödynnettyä mahdollisimman monta väriä puseroon ilman, että siitä tulee sekava. Sain vältettyä lankojen päättelyn lähes kokonaan sitomalla kaikki langat yhteen etukäteen kokeilemillani solmutekniikoilla. Jämä-lankakerien teko oli työlästä, mutta hauskaa.

Opin paljon tutkiessani eri neuletekniikoita, joista sain idean luoda kolmiulotteisen kuvion neulepuseroon. Sain uutta tietoa ja ideoita jämälankaneulekirjoista, jotka myös vahvistivat minun jo olemassa olevaa visiotani.

Jatkan yhteistyötä Taitoliiton kanssa vielä tutkimuksen jälkeen. Ohjeet vaativat vielä hiomista ja tarvitsevat testineulojan, jotta mahdolliset virheet saadaan korjattua. Esittelin lopputuotostani yhteyshenkilölleni Minna Hyytiäiselle, joka oli hyvin tyytyväinen. Hyytiäisen mielestä sain hyvin ratkaistua ongelmia. Hänestä neuleen kädentiet voisivat olla suoraviivaiset, jotta se sopisi paremmin unisex-malliin. Neulepuseron ohje voitaisiin julkaista vasta elokuussa heidän nettisivuillaan, sillä se on aika, jolloin ihmiset rupeavat taas neulomaan puseroita. (Hyytiäinen 2024.)

Lähteet

Bagger, Laerge 2022. Neulo. Suomenkielinen laitos: Mili Viita ja WSOY 2022. (viitattu 03.04 2024).

Eva i.a. Kuinka torjua solmuja langassa. Hobbii. <https://hobbii.dk/blog/sadan-be-kaemper-du-knuder-i-garn> (viitattu 14.02.2024).

Hyytiäinen, Minna 2024. Henkilökohtainen tiedonanto 10.04.2024

Jussila, Veera 2018. Räsymattosukat varpaasta varteen, ohje. Käsityökekkerit. <https://kasityokekkerit.fi/2018/08/rasymattosukat-varpaasta-varteen-ohje/> (viitattu 20.03.2024).

Lindfors, Jukka 2011. Ostoskierros 1940-luvulla. Sota-aikainen ja sodanjälkeinen säännöstely vuosina 1939–1949 pakotti kansakunnan kekseliäisyyteen mm. naistenvaatetuksen alalla. Äänite 35:05. Yle — Elävä arkisto. <https://ylhe.fi/aihe/artikkeli/2010/01/28/ostoskierros-1940-luvulla> (viitattu 27.02.2024).

Maker`s Mercantile i.a. History of Knitting - A Resource Demystifying the Origins of Knitting. <https://www.makersmercantile.com/history-of-knitting-a-resource-guide.htm> (viitattu 27.03.2024).

Novita i.a. Neulekoulu - Intarsia tasona neulottuna. Verkkosivu. Novita. <https://novita.com/blogs/knitting-school/intarsia-tasona-neulottuna> (viitattu 20.03.2024).

Oppariapu i.a. Menetelmät. Verkkosivu. <https://oppiariapu.wordpress.com/menetelmat/> (viitattu 26.1.2024).

Pukkila, Katja 2015. Neulonnan historiaa maailmalla ja meillä. Neulonnan kansainväliset juuret. Punomo, käsityö verkossa ry. <https://punomo.fi/kasityokulttuuri/kasityokulttuurin-osa-alueet/alueittain/suomi/neulonnan-historiaa-maailmalla-ja-meilla/> (viitattu 27.03.2024).

Rauhala, Anna 2020. "Otetaan mitä on" – Käsityöt poikkeusaikojen selviytymiskeinona. Seurasaarisäätiö. <https://www.seurasaarisaatio.fi/wp/otetaan-mita-on-kasityot-poikkeusaikojen-selviytymiskeinona/> (viitattu 24.01.2024).

Suomen tekstiili ja muoti i.a. Muut merkinnät. Kokomerkintä. Verkkosivu. <https://www.stjm.fi/palvelut-ja-tietoa-yrityksille/materiaalit-kemikaalit-ja-standardit/vaatteiden-ja-tekstiilien-merkinta-suomessa/maat-merkinnat/> (viitattu 12.04.2024).

Terhi 2017. Kaikki värilliset puuvilla- ja bambujämät samaan projektiin. Hupsistarallaa. Blogi. Blogspot. <https://hupsistarallaa.blogspot.com/2017/04/kaikki-varilliset-puuvilla-ja.html> (viitattu: 12.04.2024).

Timonen, Jenny 2022. Neulominen on rauhoittanut kriisien keskellä, mutta vuosikymmeniä sitten se oli jopa välttämätön pakko. Verkkosivu. Yle – Elävä arkisto. <https://yle.fi/aihe/a/20-10003003> (viitattu 24.01.2024).

Theaker, Julie i.a. History 101. Verkkosivu. Knitty. <https://knitty.com/ISSUESpring06/FEATHistory101.html> (viitattu 27.03.2024).

Taito i.a. Taitoliitto. Taito. <https://www.taito.fi/me-olemme-taito/taitoliitto/> (viitattu 12.04.2024).

Taito i.a. Taito — Kulttuuria ja kestäväää käsityötä. Verkkosivu. <https://taitolehti.fi/taito-lehti/>

Tegelberg, Tarja 2023. Neulonta - Jämälankojen yhdistäminen samaan neuleeseen: Katso 5 vinkkiä, joiden avulla saat kaikki kerät käyttöön. Verkkosivu. Kotiliesi. <https://kotiliesi.fi/kasityo/neulonta/jamalankojen-yhdistaminen/> (viitattu 20.03.2024)

Wikipedia 2023. Neulakinnas. Verkkosivu 13.02.2023. //fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Neulakinnas&oldid=21268976 (viitattu 27.03.2024).

Vatanen, Sanna 2010. Neulo, virkkaa, kirjo jämälangasta! Porvoo: WSOY (viitattu 03.04.2024).

Kuvalähteet

Kuva 1. Ikonen, Juulia 2024. Piirros.

Kuva 2. Victoria and Albert Museum i.a. Kuva otettu sukan pinnasta, joka on tehty neulakinnastekniikalla 300-luvulla. Knitty- little purls of wisdom. Verkkosivu. <https://knitty.com/ISSUESpring06/FEAThistory101.html>

Kuva 3. Victoria and Albert Museum i.a. ”Koptilaiset sukat” vuodelta 1000 jaa. Knitty- little purls of wisdom. Verkkosivu. <https://knitty.com/ISSUESpring06/FEAThistory101.html>

Kuva 4. Needlewoman and Needlecraft 1949. Kirjottu neulepusero 1940-luvulta. <https://reneeandthecatsmeow.blogspot.com/2015/12/free-1940s-knitting-pattern-all-purpose.html>

Kuva 5. Siira, Virpi 2018. Sekolankavillatakki. Oma koppa. Blogi. <https://omakoppa.blogspot.com/2018/02/sekolanka-villatakki.html>

Kuva 6. Skabagtig i.a. Tilkuista koottu neulepusero. Skabagtig. Verkkokauppa. <https://skabagtig.dk/products/julie-sweater>

Kuva 7. Novita i.a. Elo-kaarrokeneulepusero. Kuvakaappaus verkkosivusta <https://novita.com/patterns/elo-kaarrokeneulepusero>

Kuva 8. Repo, Sami 2010. Neulo, virkkaa, kirjo jämälangasta! Porvoo: WSOY

Kuva 9. Novita i.a. Snurra neulepusero. Kuvakaappaus verkkosivusta <https://novita.com/patterns/snurra-neulepusero>

Kuva 10. Lankava i.a. Pia Heilän suunnittelema Kenno-pusero. Lankava. Verkkosivu. <https://www.lankava.fi/fi/ohje-neulottu-valkoinen-kenno-pusero/>

Kuva 11. Jussila, Veera i.a. Käsityökekkerit Veera Jussilan Räsymattosukat. Käsityö kekkerit. Verkkosivu. <https://kasityokekkerit.fi/2018/08/rasymattosukat-varpaasta-varteen-ohje/>

Kuva 12. Terhi 2017. Hupsistarallaa - blogi Terhin virkattu lelukori. Hupsistarallaa. Blogi. <https://hupsistarallaa.blogspot.com/2017/04/kaikki-varilliset-puuvilla-ja.html>

Kuva 13. Repo, Sami 2010. Neulo, virkkaa, kirjo jämälängasta! Porvoo: WSOY

Kuva 14. Repo, Sami 2010. Neulo, virkkaa, kirjo jämälängasta! Porvoo: WSOY

Kuva 15. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 16. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 17. Ikonen, Juulia ja Chan, Tommi. 2024. Valokuva ja piirros.

Kuva 18. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 19. Ikonen, Juulia 2024. Valokuva.

Kuva 20. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva ja piirros.

Kuva 21. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 22. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 23. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 24. Ikonen, Juulia 2024. Oma piirros

Kuva 25. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 26. Ikonen, Juulia 2024. Oma piirros.

Kuva 27. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 28. Ikonen, Juulia 2024. Oma piirros.

Kuva 29. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 30. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 31. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 32. Ikonen, Juulia 2024. Oma piirros.

Kuva 33. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 34. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 35. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 36. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 37. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 38. Ikonen, Juulia 2024. Oma valokuva.

Kuva 39. Chan, Tommi 2024. Piirros.

Kuva 40. Chan, Tommi 2024. Piirros.

Kuva 41. Chan, Tommi 2024. Valokuva.

Liitteet

Liite 1: Jämälankojen käyttö neuleissa – kyselylomake

Jämälankojen käyttö neuleissa

Lihavoi

B *I* U ↺ ✕

Tarvitsen opinnäytetyötä varten taustatietoa ja näkemyksiä aiheesta.

Haluan selvittää, kuinka usein ihmiset käyttävät jämälankoja uusissa neuleprojekteissaan ja millaisia haasteita tai ennakkoluuloja tähän liittyy. Toivoisin, että voisit jakaa kokemuksiasi jämälankojen käytöstä neuleissa tähän kyselyyn.

Vastauksesi tähän kyselyyn ovat erittäin arvokkaita ja auttavat minua suunnitteluprojektissani. Kiitos paljon ajastasi ja vastauksista!

(Vastaukset kerätään anonyymisti ja kyselyn täyttämiseen menee noin 5 min.)

1. Kuinka kauan olet harrastanut neulomista?

0 - 2 vuotta

3 - 5 vuotta

6 - 10 vuotta

yli 10 vuotta

2. Kuinka usein käytät jämälankoja neuleprojekteissasi?

En koskaan

Joskus

Usein

Aina

3. Tykkäätkö käyttää usein pelkästään tai vain osittain jämalankoja projekteissasi?

- Käytän pelkästään jämalankoja
- Käytän osittain jämalankoja
- En käytä jämalankoja

4. Mitkä ovat pääasialliset syyt jämalankojen käyttöön neulomisessa? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

Ympäristötietoi... Säästää rahaa Luovuus ja unii... Haasteelliset p... Muiden neuleh...

1.

5. Mitä lankoja käytät mieluiten? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Villa Puuvilla Akryyli Sekoitelankoja

1.

6. Onko sinulla suosikki neuleprojekti, jossa käytät/haluaisit käyttää erityisesti jämalankoja?

Pitkä vastausteksti

7. Miten olet huomannut jämalankojen vaikuttavan neuleprojektiesi lopputulokseen? Onko siihen liittynyt jonkinlaisia ennakkoluuloja?

Pitkä vastausteksti

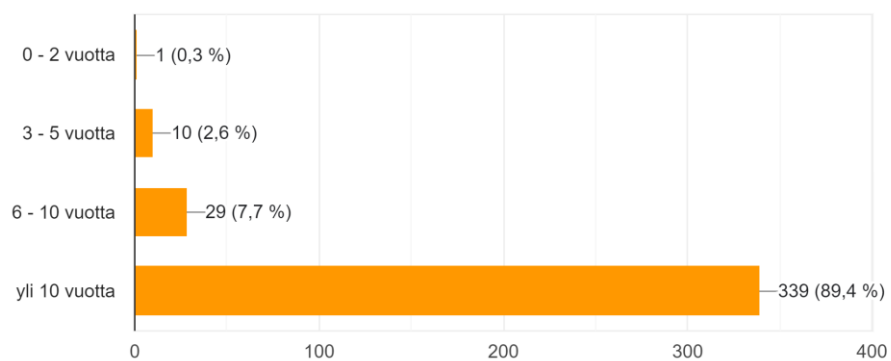
8. Oletko huomannut jotain etuja tai haasteita liittyen jämalankojen käyttöön neulomisessa? Jos olet niin minkälaisia?

Pitkä vastausteksti

Liite 2: Kyselylomakkeen tulokset

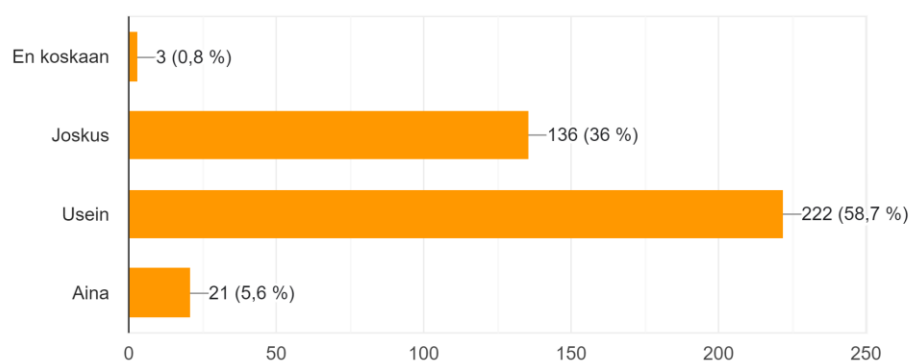
1. Kuinka kauan olet harrastanut neulomista?

379 vastausta



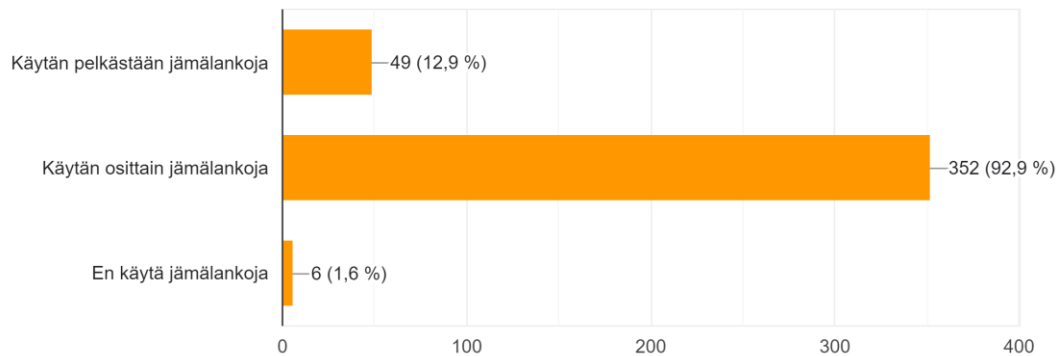
2. Kuinka usein käytät jämalankoja neuleprojekteissasi?

378 vastausta

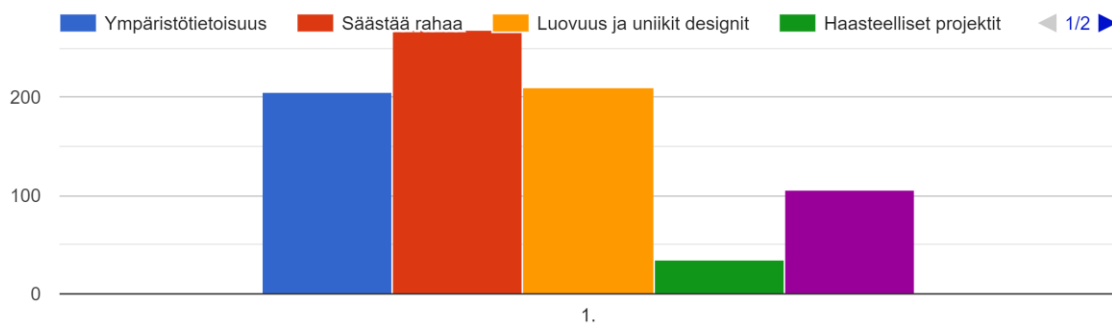


3. Tykkätkö käyttää usein pelkästään tai vain osittain jämalankoja projekteissasi?

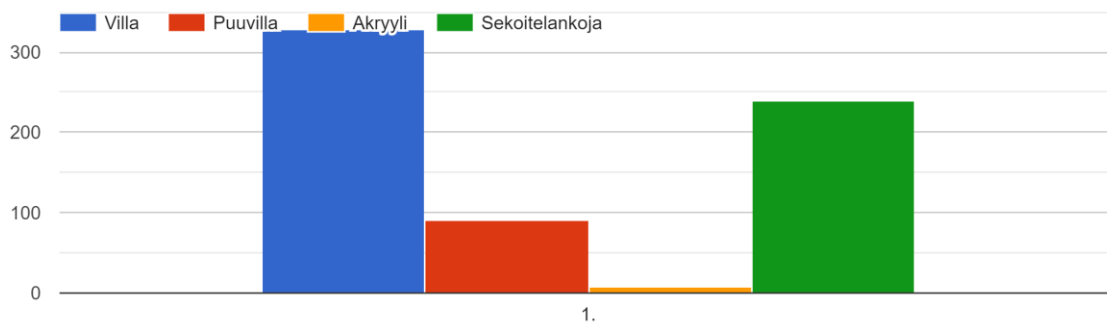
379 vastausta



4. Mitkä ovat pääasialliset syyt jämalankojen käyttöön neulomisessa? (Voit valita useamman vaihtoehdon)



5. Mitä lankoja käytät mieluiten? (voit valita useamman vaihtoehdon)



6. Onko sinulla suosikki neuleprojekti, jossa käytät/haluaisit käyttää erityisesti jämlankoja?

362 vastausta

Sukat, lapaset

Villasukat

Säärystimet

Sukat

Tiilkupeitot

Lapaset

Raitasukat

isoäidin neliöistä tehdyt vaatteet

Sukat!

Villasukat ja pelaset

7. Miten olet huomannut jämalankojen vaikuttavan neuleprojektiesi lopputulokseen? Onko siihen liittynyt jonkinlaisia ennakkoluuloja?

346 vastausta

Värien ja lankalaatujen yhdistäminen jännittää aina, välillä onnistuu ja välillä ei

Eihän lopputuloksesta edes näe onko jämalankoja käytetty

Värikkäitä ihania neuleita

Minusta jämalankaprojektit ovat olleet tuloksiltaan rohkaisevanhoenoja. Ja ulkopuolisethan eivät tiedä että kyseessä on jämalankaprojekti - ennen kuin sanot. Ja silloin palaute on ollut positiivista.

Tulee persoonallisia, uniikkeja tuotteita

Stressi siitä riittääkö jämalanka

Kaunista tulee

Villasukkien varsista tulee uniikit kun käyttää jämalankoja.

.

8. Oletko huomannut jotain etuja tai haasteita liittyen jämalankojen käyttöön neulomisessa? Jos olet niin minkälaisia?

345 vastausta

Jos inspiraatio iskee, materiaalia löytyy omasta takaa. Joskus tarvitsisi enemmän jotain tiettyä lankaa kuin mitä on jäljellä.

Lankojen riittävyyden arviointi välillä haastavaa

Haasteena on se että pelkää tietyn värin loppuvan kesken

Haasteena langan riittävyys.

Etuja: kaikki langat tulee käytettyä = vähemmän hävikkiä, saa käyttää omaa luovuutta, usein kivannäköinen lopputulos. Haittoja: lankojen riittävyyttä vaikea arvioida, aina ei muista jämalankojen laatua tai paksuutta, projekti vaatii enemmän suunnittelua.

Rahaa säästyy, kaikki tulee käytettyä

Saan käytettyä langat loppuun

Yllätyksellisyys. Vaatii kyllä miettimistä paljon, jos käyttää jämää neitseellisen langan kanssa. Neitseellisen

Liite 3: Jämäriemua-neulepuseron ohjeet



Jämälankariemua-neulepusero

Jämäriemua-neulepusero on neulottu ainoastaan jämälankoja hyödyntäen. Ideana on, että lankojen värit on valittu väriteemoittain.

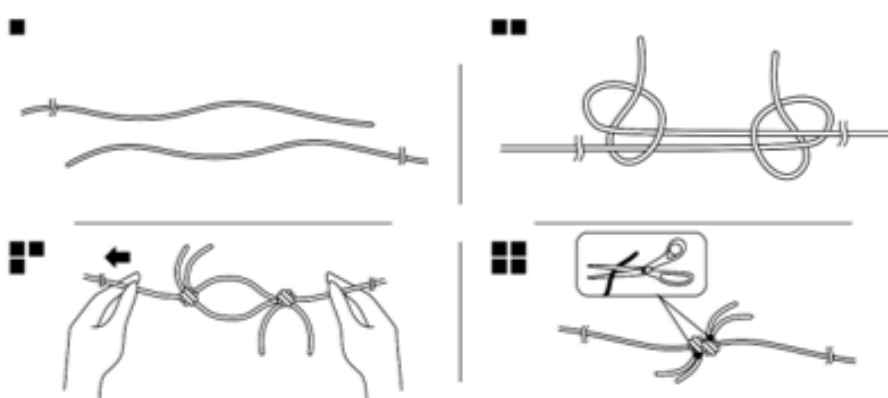
Ohjeet

Etsi lankavarastostasi jämälankoja ja lajittele ne väriteemoittain. Mallineuleeseen on valittu teemoiksi kylmät ja lämpimät sävyt. Tee väriteemoistasi omat jämälankakerät. Pusero on neulottu kaksinkertaisilla langoilla, jotta on saatu hauskoja väriyhdistelmiä ja puserosta hieman paksumpi.

Ohjeet jämälankakerien tekoon

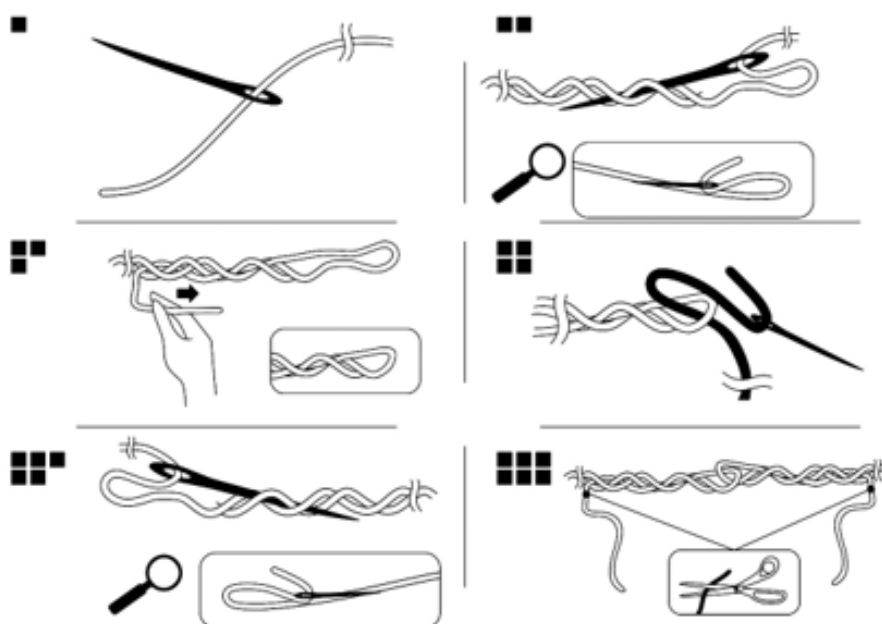
Käytä kaksinkertaisena lankoja, joiden puikko suositus on 3 ½ mm ja sitä ohuempia lankoja voi käyttää kolminkertaisena.

Leikkaa satunnaisen pituisia lankapätkiä lankakeristä ja solmi ne yhteen. Voit käyttää yhdistämiseen ihan tavallista solmua tai kokeilla kahta muuta solmutekniikkaa, jotka itse koin toimiviksi. Solmujen nimet ovat taikasolmu ja venäläinen liitossolmu. Alla lukevat ohjeet niiden tekoon.



Taikasolmu

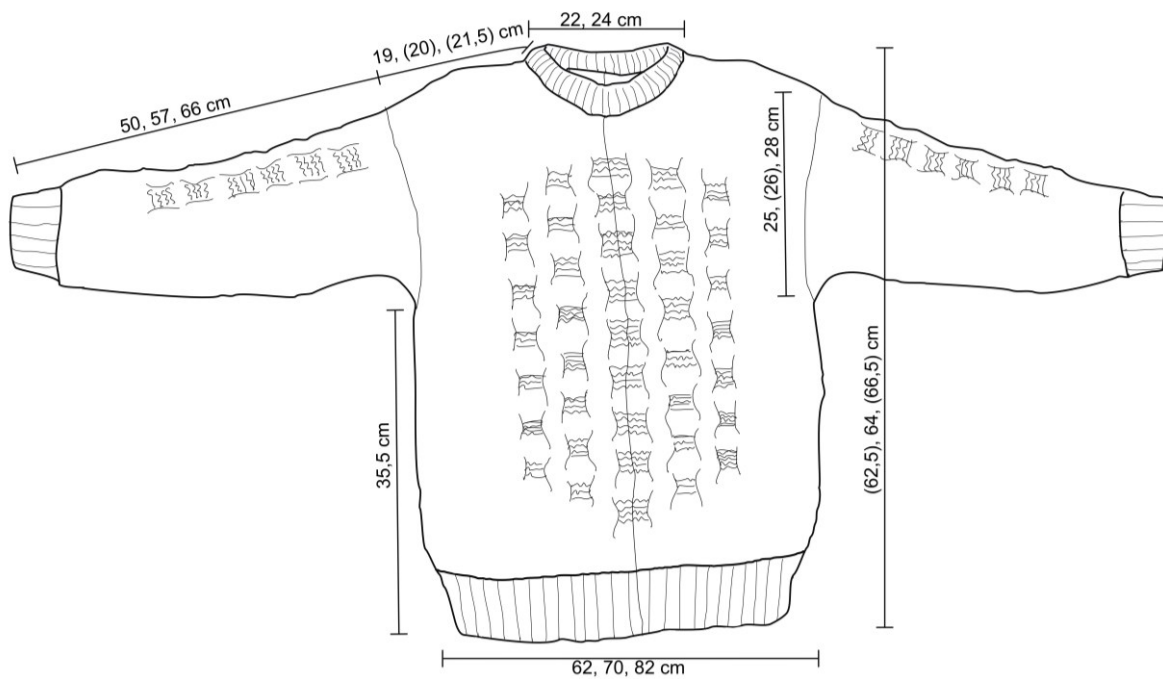
Laitetaan kaksi langan päätä limittäin toisiaan vasten ja molemmat langat solmitaan kiinni toisiinsa ja vedetään kumpaakin lankaa vastakkaisiin suuntiin niin että molemmat solmut kiristyvät keskelle yhdeksi solmuksi. Näin saadaan pieni solmu, jonka langan päät voi leikata pois. (Eva i.a.)



Venäläinen liitossolmu

Ensin lanka pujotetaan neulaan ja neula pujotetaan langan läpi kierteisiin. Lanka pujotetaan noin 5—7 cm langan läpi, jotta liitos ei purkaudu. Pieni silmukka jätetään toiseen päähän. Sitten toinen lanka pujotetaan silmukasta neulalla ja lopuksi langan kierteisiin kuten edellinen lanka, mutta silmukkaa jättämättä. Viimeisenä silmukka kiristetään vetämällä molempia lankoja ja ylimääräiset langanpätkät leikataan pois. (Eva j.a.)

Koot: XS/S, M/L, XL/XXL



Tarvikkeet

- Mallineuleessa käytetyt lanka materiaalit ovat villa, villasekoite, akryyli ja polyesteri. Lankojen menekki n. 1030 (1200) 1464 g. Menekki saattaa vaihdella erilaisten jämlankojen vaikutuksesta.
- 80 cm pitkät pyöröpuikot, paksuus 3,5–4 mm.
- Virkkuu koukku 4 mm.

Neuletiheys

10 cm = 16 s ja 27 krs. siteää neulosta 3 ½ puikoilla. Tiheys voi vaihdella 2 silmukalla eri laatuisten lankojen vaikutuksesta.

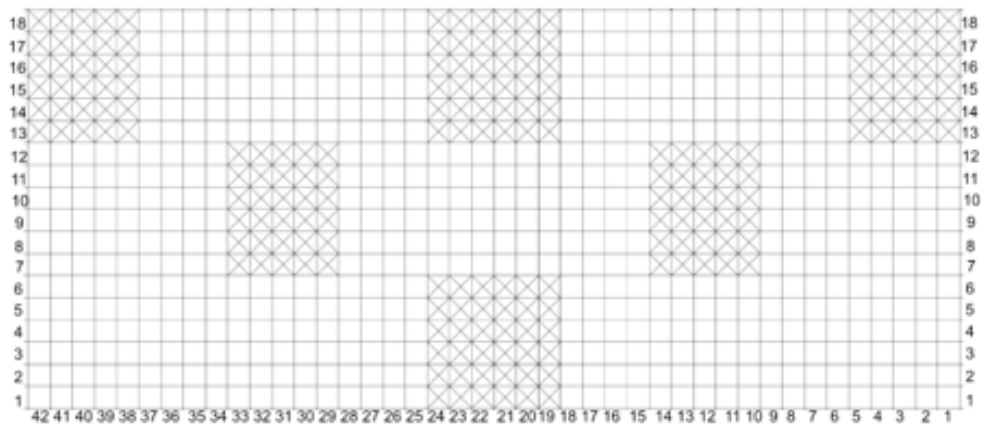
Työn aloitus

Aloita työ neulomalla ensin etukappale. Luo pyöröpuikoille 102 (116) 135 s. Luo kokonaissilmukkamäärästä puolet yhdellä lankakerällä ja puolet toisella lankakerällä. Aina toisen väripuoliskon vaihtuessa langat yhdistetään toisiinsa käyttämällä intarsiatekniikkaa. Intarsiatekniikassa jokainen väripuolisko neulotaan omalla kerällään ja värin vaihtuessa langat kierretään toistensa ympäri. Silmukoita luodessa voi langat solmia yhteen värin vaihdos kohdassa ja seuraavilla kerroksilla langat vain kiedotaan kerran toistensa ympäri ja jatketaan toisella langalla.

Helmaresori

Ensiksi aloitetaan neulomaan helmaresoria. Resori neulotaan 2 silmukkaa oikein ja 2 nurin. Aina työn keskelle tultuasi muista kiertää langat aina samalle puolelle. Neulo resoria, kunnes työ on n. 9 cm korkea. Aloita sitten neulomaan siteää neulosta eli työn oikealla puolella silmukat neulotaan oikein ja nurjalla puolella nurin. Nurja puoli määräytyy sen mukaan, kummalle puolelle on langat kierretty työn keskellä. Neulo siteää neulosta 12 kerrosta, jonka jälkeen puseron kolmiulotteinen kuvio alkaa.

Puseron etu- ja takakappaleen kuviointi



Neuleen kuvion mallikerta kuvattuna neuleen oikealta puolelta (Chan 2024).

Rastitetut ruudut kuvaavat nurjia silmukoita ja tyhjät ruudut oikeita silmukoita.

Kuvio aloitetaan työn keskeltä. 3 viimeistä silmukkaa ennen värin vaihtoa neulotaan nurin ja värin vaihtuessa 3 ensimmäistä silmukkaa neulotaan nurin.

Loput silmukoista neulotaan oikein. Työn nurjalla puolella sama juttu työn keskellä paitsi silmukat neulotaan oikein. Toistettuasi 6 krs. Toista kuvion 7–18 krs. työssä 7 (7) 8 kertaa.

1. Neulo seuraavat 6 krs. seuraavasti: neulo ensin oikein silmukoita, kunnes olet 12 s päässä työn värin vaihdos kohdasta. Neulo 5 s nurin, sitten neulo 19 s oikein ja nurin seuraavat 5 s. Loput silmukat oikein. Tee samoin työn nurjalla puolella mutta päinvastoin, oikeat silmukat nurin ja nurjat oikein.
2. Tämän jälkeen neulo taas seuraavat 6 krs. seuraavasti: olet työn oikealla puolella. Neulo oikein silmukoita, kunnes olet 21 s päässä värin vaihdoskohdasta. Neulo seuraavat 5 silmukkaa nurin ja sen jälkeen 13 s oikein. Sitten neulo 6 silmukkaa nurin, sitten 13 s oikein, jonka jälkeen taas

5 s nurin. Loput silmukat neulotaan oikein. Työn nurjalla puolella oikeat silmukat nurin ja nurjat oikein.

Kun kuviota on toistettu 7 (7) 8 kertaa, lisää lopuksi työn keskelle yksi 6 s leveä ja 6 krs. korkea nurja silmukka kuvio samoin kuin kuvioinnin alussa.

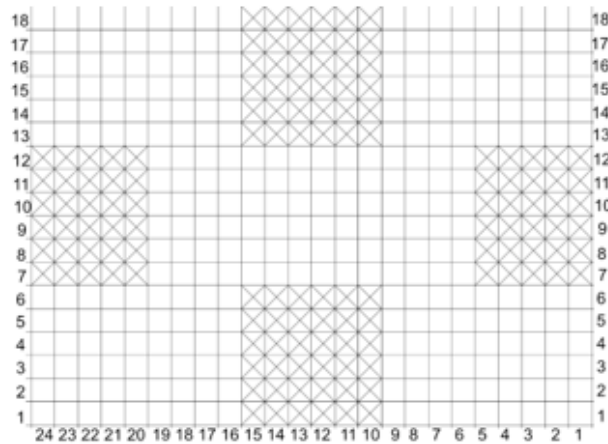
Pääntien neulominen

Työn ollessa 54,5 (55,5) 57,5 cm pitkä, aloitetaan pääntien neulominen. Ensin päätellään työn keskeltä 10 (12) 12 silmukkaa seuraavasti: Neulo ensin kerros ylimääräiselle puikolle jättäen 5 (6) 6 silmukkaa ennen värin vaihtumista. Päättelä silmukat toisella puikolla ja samalla toiset 5 (6) 6 s värin vaihtuessa. Loput silmukat neulotaan normaalisti toisille puikoille. Sitten katkaistaan toisen lankakerän lanka, joka jäi työn keskelle. Molemmat puolet neuleesta on nyt saatu omille puikoille, joista muodostuu lopussa olkapäiden kohdat. Neulo ensin puoli, johon jäit. Tee kavennukset pääntielle neulomalla kaksi silmukkaa yhteen. 1 krs. Ensin kavenna 4 s pääntien reunasta, 2 krs. kavenna pääntieltä 3 s ja 3 krs. kavenna 2 s. Tämän jälkeen neulo 8 krs. kaventamatta ja päättelä silmukat.

Takakappaleen pääntie

Neulo takakappale samoin kuin etukappale pääntien kohdalle saakka. Pääntien neulominen alkaa, kun työn mitta kainaloista ylöspäin on noin 23,5 cm. Pääntietä neuloessa päätellään ensin yhteensä 28 (30) 30 s työn keskeltä eli molemmilta väripuoliskoilta 14 (15) 15 s. Toteutus on sama kuin etukappaleen pääntiellä. 1 krs. neulotaan ylimääräiselle puikolle ja jätetään 14 (15) 15 s neulomatta ennen värin vaihtumista. Päättelä toisella puikolla puuttuvat 14 (15) 15 s ja värin vaihdoksen jälkeen toiset 14 (15) 15 s. Neulo kerros loppuun. Keskelle jäänyt lanka voidaan katkaista. Jatka neulomalla ensin se puoli, johon jäit. Neulo 1 krs. normaalisti ja aloittaessasi 2 kerrosta, kavenna pääntien reunasta 2 s. Neulo vielä 8 krs. kaventamatta ja lopuksi päättelä silmukat.

Hihan neulominen



Hihan kuvion mallikerta kuvattuna neuleen oikealta puolelta (Chan 2024).

Hiha neulotaan tasona. Luo 56 (58) 62 s pyöröpuikoille. Aloita ensin neulomaan resoria 2 s oikein ja 2 s nurin. Neulo resori 7 cm korkeaksi. Sen jälkeen neulo 16 krs. sileää neulosta, jonka jälkeen alkaa hihan kuvio osuus. Tee hihaan 1 s lisäykset molempiin reunoihin aina 16 krs. välein.

Hihan kuvio alkaa työn keskeltä. Aloita neuleen oikealta puolelta. Neulo ensin 28 s oikein ja sen jälkeen 6 silmukkaa nurin. Neulo oikein kaikki loput silmukat. Kääntyessäsi nurjalle puolelle neulo oikeat silmukat nurin ja nurjat oikein. Toista yhteensä 6 krs. Seuraavaksi toista kuvion 7–18 krs. hihassa 6 (7) 8 kertaa.

1. Neulo 19 s oikein ja seuraavat 5 s nurin. Sitten neulo 14 s oikein ja sitten 5 s nurin. Loput silmukat neulo oikein. Toista 6 krs.
2. Sitten toista sama kuin kuvion alussa eli neulo 30 s oikein ja seuraavat 6 s nurin. Voit käyttää apuna alussa tekemäsi kuviota työn keskellä, jotta tämä kuvio asettuisi samaan kohtaan.

Kuvion loputtua neulo vielä 16 krs sileää neulosta. Työn ollessa 50 (57) 66 cm pitkä, päättele silmukat. Silmukoita työn lopussa tulisi olla yhteensä 82 (86) 92 kpl. Neulo toinen hiha samalla tavalla. Yhdistä hihan reunat virkkaamalla kuten etu- ja takakappaleita yhdistäessä. Sitten kiinnitä hiha virkkaamalla puseron kädentielle

Etu- ja takakappaleen yhdistäminen

Kappaleet yhdistetään toisiinsa virkkaamalla kiinteitä silmukoita. Aseta ensin molempien kappaleiden reunat vastakkain. Tee valmiiksi lankaan yksi lenkki. Pujota virkkuukoukku reunasilmukoiden läpi ja vedä lenkki niiden läpi. Pidä lenkki koukulla ja pujota koukku seuraavien silmukoiden läpi ja vedä lanka niiden läpi. Nyt sinulla on kaksi lenkkiä koululla. Pujota nyt edessä oleva lenkki toisen lenkin läpi. Jatka samalla tavalla koko sauman pituudelta. Lopuksi katkaise lanka ja vedä lanka silmukan läpi ja kiristä.

Pääntien resori

Poimi pääntien silmukat neuleen oikealta puolelta aloittaen takakappaleen keskeltä. Jätä aina joka kymmenes silmukka poimimatta. Neulo pääntien resori yksinkertaisella langalla. Lopuksi resori käännetään kaksin kerroin.

Neulo resoria 1 silmukka oikein ja 1 nurin. Valmis pääntie on noin 3 cm korkea. Neulo kaksi kertaa sen mittainen resori. Päättele reuna löysin silmukoin ja käännä resori kaksin kerroin työn nurjalle puolelle. Resorin reuna kiinnitetään pääntiehen virkkaamalla kiinteitä silmukoita. Aloita kiinnitys työn nurjalta puolelta etukappaleen keskeltä. Voit virkata vain joka toisen silmukan. Virkkaa resorin reunan uloimmat lenkit ja pääntien ensimmäisellä kerroksella olevat silmukat yhteen. Kun olet virkannut koko pääntien ympäri, katkaise lanka ja päättele se pujottamalla ylimääräinen langan pätkä resorin sisään.